
Kavyadarshah by Dandin

த³ண்டி³ந: க்ரு'தௌ காவ்யாத³ர்ஸ:

Document Information

Text title : kAvyAdarshaH daNDin

File name : kAvyAdarshaHdaNDin.itx

Category : kAvya, misc, sahitya

Location : doc_z_misc_general

Latest update : September 6, 2025

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

September 6, 2025

sanskritdocuments.org

த³ண்டி³ந: க்ரு³தௌ காவ்யாத³ர்ஸ:

ப்ரத²மபரிச்சே²த:³

சதுர்முக²முகா²ம்போ⁴ஜவநஹம்ஸவதூ⁴ர்மம |

மாநஸே ரமதாம் நித்யம் ஸர்வஸூக்லா ஸரஸ்வதீ || 1.1 ||

பூர்வஸாஸ்த்ராணி ஸம்ஹ்ரு³த்ய ப்ரயோகா³நுபலக்ஷ்ய ச |

யதா²ஸாமர்த்த²யம்மஸமாபி:⁴ க்ரியதே காவ்யலக்ஷணம் || 1.2 ||

இஹ ஸிஷ்டாநுஸிஷ்டாநாம் ஸிஷ்டாநாமபி ஸர்வதா² |

வாசாமேவ ப்ரஸாதே³ந லோகயாத்ரா ப்ரவர்த்ததே || 1.3 ||

இத³மந்த⁴ந்தம: க்ரு³த்ஸநம் ஜாயேத பு⁴வநத்ரயம் |

யதி³ ஸப்த³தா³ஹவயம் ஜ்யோதிராஸம்ஸாரந்ந தீ³ப்யதே || 1.4 ||

ஆதி³ராஜயஸோபி³ம்ப³மாத³ர்ஸம் ப்ராப்ய வாங்மயம் |

தேஷாமஸந்நிதா⁴நே⁵பி ந ஸ்வயம் பஸ்ய நஸ்யதி || 1.5 ||

கௌ³ர்கௌ:³ காமது³கா⁴ ஸம்யக்ப்ரயுக்தா ஸ்மர்யதே பு³தை:⁴ |

து³ஷ்ப்ரயுக்தா புநார்கோ³த்வம் ப்ரயோக்து: ஸைவ ஸம்ஸதி || 1.6 ||

தத³ல்பமபி நோபேக்ஷ்யம் காவ்யே து³ஷ்டம் கத²ம் சந |

ஸ்யாத³வபு: ஸுந்த³ரமபி ஸ்வித்ரேணகேந து³ர்ப⁴க³ம் || 1.7 ||

கு³ணதோ³ஷாநஸாஸ்த்ரஜ்ஞ: கத²ம் விப⁴ஜதே ஜந: |

கிமந்த⁴ஸ்யாதி⁴காரோ⁵ஸ்தி ரூபபே⁴தோ³பலப்தி⁴ஷு || 1.8 ||

அத: ப்ரஜாநாம் (வல். பதா³நாம்)வ்யுத்பத்திமபி⁴ஸந்தா⁴ய ஸூரய: |

வாசாம் விசித்ரமார்கா³ணம் நிப³ப³ந்து:⁴ க்ரியாவிதி⁴ம் || 1.9 ||

தை: ஸரீரம் ச காவ்யாநாமலங்காராஸ்ச த³ர்ஸிதா: |

ஸரீரம் தாவதி³ஷ்டார்த்த²வ்யவச்சி²ந்நா பதா³வலீ || 1.10 ||

பத்³யம் க³த்³யம் ச மிஸ்ரம் ச தத்த்ரிதை⁴வ வ்யவஸ்தி²தம் |

பத்³யம் சதுஷ்பதீ³ தச்ச வ்ரு³த்தம் ஜாதிரிதி த்³விதா⁴ || 1.11 ||

ச²ந்தோ³விசித்த்யாம் ஸகலஸ்தப்ரபஞ்சோ நித³ர்ஸித: |
ஸா வித்³யா நௌர்விவிக்கூ³ணம் க³ம்பீ⁴ரம் காவ்யஸாக³ர்ம் || 1.12 ||

முத்தகம் குலகம் கோஷ: ஸங்கா⁴த இதி தாத்³ரு³ஸ: |
ஸர்க³ப³ந்தா⁴ம்ஸரூபத்வாத³நுத்த: பத்³யவிஸ்தர: || 1.13 ||

ஸர்க³ப³ந்தோ⁴ மஹாகாவ்யமுச்ச்யதே தஸ்ய லக்ஷணம் |
ஆஸீர்நமஸ்க்ரியா வஸ்துநிர்தே³ஸோ வாபி தந்முக்²ம் || 1.14 ||

இதிஹாஸகதோ²த்³பூ⁴தமிதரத்³வா ஸதா³ஸ்ரயம் |
சதுர்வர்க³ப²லாயத்தம் சதுரோதா³த்தநாயகம் || 1.15 ||

நக³ரார்ணவஸைலார்துசந்த³ரார்கோத³யவர்ணநை: |
உத்³யாநஸலிலக்ரீடா³மது⁴பாநரதோத்ஸவை: || 1.16 ||

விப்ரலம்பை⁴ர்விவாஹைஸ்ச குமாரோத³யவர்ணநை: |
மந்த்ரதூ³தப்ரயாணாஜிநாயகாப்⁴யுத்³யைரபி || 1.17 ||

அலங்க்ரு³தமஸங்க்ஷிப்தம் ரஸபா⁴வநிரந்தரம் |
ஸர்கை³ரநதிவிஸ்தீர்²ண: ஸ்ரவ்யவ்ரு³த்தை: ஸுஸந்தி⁴பி: || 1.18 ||

ஸர்வத்ர பி⁴ந்நவ்ரு³த்தாந்தைருபேதம் லோகரஞ்ஜநம் |
காவ்யம் கல்பாந்தரஸ்தா²யி ஜாயதே ஸத³லங்க்ரு³தி || 1.19 ||

ந்யூநமப்யத்ர யை: கைஸ்சித்³ங்கை:³ காவ்யம் ந து³ஷ்யதி |
யத்³யுபாத்³தேஷு ஸம்பத்திராராத⁴யதி தத்³வித: || 1.20 ||

கு³ணத: ப்ராகு³பந்யஸ்ய நாயகம் தேந வித்³விஷாம் |
நிராகரணமியேஷ மார்க:³ ப்ரக்ரு³திஸுந்த³ர: || 1.21 ||

வம்ஸவீர்யஸ்ருதாத³நி வர்ணயித்வா ரிபோரபி |
தஜ்ஜயாந்நாயகோத்கர்ஷகத²நம் ச தி⁴நோதி ந: || 1.22 ||

அபாத:³ பத்³ஸந்தானோ க³த்³யமாக²யாயிகா கதா² |
இதி தஸ்ய ப்ரபே⁴தௌ³ த்³வௌ தயோரா²யாயிகா கில || 1.23 ||

நாயகேநைவ வாச்ச்யாந்யா நாயகேநேதரேண வா |
ஸ்வகு³ணாவிஷ்க்ரியாதோ³ஷோ நாத்ரா பூ⁴ர்தார்த²ஸம்ஸிந: || 1.24 ||

அபி த்வநியமோ த்³ரு³ஷ்டஸ்தத்ராப்யந்யைருதீ³ரணத் |

அந்யோ வக்தா ஸ்வயம் வேதி கீத்³ரு³க்³வா பே⁴த³காரணம் (லக்ஷணம்) || 1.25 ||

வக்தர்ம் சாபரவக்தர்ம் ச ஸோச்²வாஸத்வம் ச பே⁴த³கம் |

சிஹ்நமாக²யாயிகாயாஸ்சேத்ப்ரஸங்கே³ந கதா²ஸ்வபி || 1.26 ||

ஆர்யாதி³வத்ப்ரவேஸ: கிம் ந வக்த்ராபரவக்தர்யோ: |

பே⁴த³ஸ்ச த³ரு³ஷ்டோ லம்பா⁴தி³ருச்²வாஸோ வஸ்து கிம் தத: || 1.27 ||

தத்கதா²க்²யாயிகேத்யுக்்தா ஜாதி: ஸம்ஜ்ஞாத³வ்யாங்கிதா |

அத்ரைவாந்த்ர⁴விஷ்யந்தி ஸேஷாஸ்சாக²யாநஜாதய: || 1.28 ||

கந்யாஹரணஸங்க்³ராமவிப்ரலம்போ⁴த³யாத³ய: |

ஸர்க்³ப³ந்த⁴ஸமா ஏவ நைதே வைஸேஷிகா கு³ண: || 1.29 ||

கவிபா⁴வக்ரு³த்ம் சிஹ்நமந்யத்ராபி ந து³ஷ்யதி |

முக்²மிஷ்டாஸ்த²ஸம்ஸித்³தௌ⁴ கிம் ஹி ந ஸ்யாத்க்ரு³தாத்மநாம் || 1.30 ||

மிஸ்ராணி நாடகாத³நி தேஷாமந்யத்ர விஸ்தர: |

க³த்³யபத்³யமயீ கா சிச்³மபூரித்யபி⁴தீ⁴யதே || 1.31 ||

ததே³தத்³வாங்மயம் பூ⁴ய: ஸம்ஸ்க்ரு³த்ம் ப்ராக்ரு³த்ம் ததா² |

அபப்⁴ர்ம்ஸாஸ்ச மிஸ்ரம் சேத்யாஹுரார்யாஸ்சதுர்வித⁴ம் || 1.32 ||

ஸம்ஸ்க்ரு³த்ம் நாம தை³வீ வாக்³ந்வாக்²யாதா மஹர்ஷிபி:⁴ |

தத்³ப⁴வஸ்ததஸமோ தே³ஸீத்யநேக: ப்ராக்ரு³த்க்ரம: || 1.33 ||

மஹாராஷ்ட்³ராஸ்ரயாம் பா⁴ஷாம் ப்ரக்ரு³ஷ்டம் ப்ராக்ரு³த்ம் விது:³ |

ஸாக்³ர: ஸலிக்திரத்நாநாம் ஸேதுப³ந்தா⁴தி³ யந்மயம் || 1.34 ||

ஸௌரஸேநீ ச கௌ³ஃ³ ச லா⁴ சாந்யா ச தாத்³ரு³ஸீ |

யாதி ப்ராக்ரு³தமித்யேவம் வ்யவஹாரேஷு ஸந்நிதி⁴ம் || 1.35 ||

ஆபீ⁴ராதி³கி³ர்: காவ்யேஷ்வபப்⁴ர்ம்ஸ இதி ஸம்ரு³தா: |

ஸாஸ்த்ரேஷு ஸம்ஸ்க்ரு³தாத³ந்யத³பப்⁴ர்ம்ஸதயோதி³த்ம் || 1.36 ||

ஸம்ஸ்க்ரு³த்ம் ஸர்க்³ப³ந்தா⁴தி³ ப்ராக்ரு³த்ம் ஸ்கந்த⁴காதி³ யத் |

ஓஸராதி³ரபப்⁴ர்ம்ஸோ நாடகாதி³ து மிஸ்ரகம் || 1.37 ||

கதா² ஹி ஸர்வபா⁴ஷாபி:⁴ ஸம்ஸ்க்ரு³தேந ச ப³த்⁴யதே |

பூ⁴தபா⁴ஷாமயீம் ப்ராஹுரத்³பு⁴தார்தா²ம் ப்³ரு³ஹத்கதா²ம் || 1.38 ||

லாஸ்யச்ச²விதஸம்பாதி³ ப்ரேக்ஷார்த²மிதரத்புந: |

ஸ்ரவ்யமேவேதி ஸைஷாபி த்³வயீ க்³திருதா³ஹ்ரு³தா || 1.39 ||

அஸ்த்யநேகோ கி³ராம் மார்க:³ ஸுலக்ஷமபே³த:³ பரஸ்பரம் |

தத்ர வைத³ர்⁴கௌ³உ³யௌ வர்ண்யேதே ப்ரஸ்பு²டாந்தரௌ || 1.40 ||

ஸ்லேஷ: ப்ரஸாத:³ ஸமதா மாதூ⁴ர்யம் ஸுகுமாரதா |

அர்த²வ்யக்திருதா³ரத்வமோஜ:காந்திஸமாத⁴ய: || 1.41 ||

இதி வைத³ர்⁴மார்க³ஸ்ய ப்ராணா த³ஸ கு³ண: ஸ்ம்ரு³தா: |

ஏஷாம் விபர்யய: ப்ராயோ த்³ரு³ஸ்யதே கௌ³ட³வர்³தமநி || 1.42 ||

ஸ்லிஷ்டமஸ்ப்ரு³ஷ்டஸைதி²ல்யமஸ்ப்ராணக்ஷரோத்தரம் |

ஸிதி²லம் மாலதீமாலா லோலாலிகலிலா யதா² || 1.43 ||

அநுப்ராஸதி⁴யா கௌ³டை³ஸ்ததி³ஷ்டம் ப்³ந்த⁴கௌ³ரவாத் |

வைத³ர்⁴மா³லதீதா³ம் லங்கி⁴தம் ப்⁴ரமரைரிதி || 1.44 ||

ப்ரஸாத³வத்ப்ரஸித்³தா⁴ர்த²மிந்தோ³ரிந்த³வரத்³யுதி |

லக்ஷம லக்ஷமீம் தநோதீதி ப்ரதீதிஸுப⁴க³ம் வச: || 1.45 ||

வ்யுத்பந்நமிதி கௌ³உ³யைர்நாதிரு⁴மபீஷ்யதே |

யதா²நத்யர்ஜுநா³பி³ஜந்மஸத்³ரு³க்ஷாங்கோ வலக்ஷகு:³ || 1.46 ||

ஸமம் ப்³ந்தே⁴ஷ்வவிஷமம் தே ம்ரு³து³ஸ்பு²டமத்⁴யமா: |

ப்³ந்தா⁴ ம்ரு³து³ஸ்பு²டோந்மிஸ்ரவர்ணவிந்யாஸயோநய: || 1.47 ||

கோகிலாலாபவாசாலோ மமைதி மலயாநில: |

உச்ச²ஸச்ச²கராச்ச²ச்ச²நிர்ஜ²ராம்⁴கனோக்ஷித: || 1.48 ||

சந்த³நப்ரணயோத்³க³ந்தி⁴ர்மந்தோ³ மலயமாருத: |

ஸ்பர்த⁴தே ருத்³த⁴மத்³தை⁴ர்யோ வரராமாமுகா²நி²ல: || 1.49 ||

இத்யநாலோச்ய வைஷம்யமர்தா²லங்காரட³மப³ரௌ |

அவேக்ஷமாண வவ்ரு³தே⁴ பெளரஸ்த்யா காவ்யபத்³த⁴தி: || 1.50 ||

மது⁴ரம் ரஸவத்³வாசி வஸ்துந்யபி ரஸஸ்தி²தி: |

யேந மாத்³யந்தி தீ⁴மந்தோ மது⁴நேவ மது⁴வ்ரதா: || 1.51 ||

யயா கயா சிச்ச²ருத்யா யத்ஸமாந்மநுபூ⁴யதே |

தத்³ருபா ஹி பதா³ஸத்தி: ஸாநுப்ராஸா ரஸாவஹா || 1.52 ||

ஏஷ ராஜா யதா³ லக்ஷமீம் ப்ராப்தவாந்³ராஹ்மணப்ரிய: |
ததா³ ப்ர⁴பு³ரு³தி த⁴ர்மஸ்ய லோகே⁵ஸ்மிந்நுத்ஸவோ⁵ப⁴வத் || 1.53 ||

இதீத³ம் நாத³ரு³தம் கௌ³டை³ரநுப்ராஸஸ்து தத்ப்ரிய: |
அநுப்ராஸாத³பி ப்ராயோ வைத³ர்⁴பை⁴ரித³மீப்ஸிதம் || 1.54 ||

வர்ணவ்ரு³த்திரநுப்ராஸ: பாதே³ஷு ச பதே³ஷு ச |
பூர்வாநு⁴வஸம்ஸ்காரபோ³தி⁴நீ யத³யதூ³ரதா || 1.55 ||

சந்த³ரே ஸரந்நிஸோத்தம்ஸே குந்த³ஸ்தப³கவி⁴ரமே |
இந்த³ர்⁴லநி⁴ம் லக்ஷம ஸந்த³தா⁴த்யலிந: ஸ்ரியம் || 1.56 ||

சாரு சாந்த³ரமஸம் பீ⁴ரு பி³ம்³ம் பஸ்யைதத³ம்³ரே |
மந்மனோ மந்மதா²க்ராந்தம் நிர்³த³யம் ஹந்துமுத்³யதம் || 1.57 ||

இத்யநுப்ராஸமிச்ச²ந்நி நாதிதூ³ராந்தரஸ்ருதிம் |
ந து ராமாமுகா²ம்போ⁴ஜஸத்³ரு³ஸஸ்சந்த³ரமா இதி || 1.58 ||

ஸ்மர: க²ர: க²ல: காந்த: காய: கோபஸ்ச ந: க்ரு³ஸ: |
ச்ச்யதோ மாநோதி⁴கோ ராகோ³ மோஹோ ஜாதோஸவோ க³தா: || 1.59 ||

இத்யாதி³ ப்³ந்த⁴பாருஷ்யம் ஸைதி²ல்யம் ச நியச்ச²தி |
அதோ நைவமநுப்ராஸம் தா³க்ஷி³னாத்யா: ப்ரயுஞ்ஜதே || 1.60 ||

ஆவ்ரு³த்திம் வர்ணஸங்கா⁴தகோ³சராம் யமகம் விது: ³ |
தத்து நைகாந்தமது⁴ரமத: பஸ்சாத³விதா⁴ஸ்யதே || 1.61 ||

காமம் ஸர்வோ⁵ப்யலங்காரோ ரஸமர்தே² நிஷிஞ்சதி |
ததா²ப்யக்³ராம்யதைவைநம் பா⁴ரம் வஹதி பூ⁴யஸா || 1.62 ||

கந்யே காமயமாநம் மாம் ந த்வம் காமயஸே கத²ம் |
இதி க்³ராம்யோ⁵யமர்தா²த்மா வைரஸ்யாய ப்ரகல்பதே || 1.63 ||

காமம் கந்த³ர்⁴பசாண்டா³லோ மயி வாமாக்ஷி நிர்³த³ய: |
த்வயி நிர்³மத்ஸரோ தி³ஷ்ட்யேத்யக்³ராமோ⁵ர்தோ² ரஸாவஹ: || 1.64 ||

ஸ³தே³பி க்³ராம்யதாஸ்த்யேவ ஸா ஸ⁴யேதரகீ³ர்தநாத் |
யதா² யகாராதி³பத³ம் ரத்யுத்ஸவநி³ரூபணே || 1.65 ||

பத³ஸந்தா⁴நவ்ரு³த்த்யா வா வாக்யார்த²த்வேந வா புந: |

து³ஷ்ப்ரதீதிகரம் க்³ராம்யம் யதா² யா ப⁴வத: ப்ரியா || 1.66 ||

க²ரம் ப்ரஹுத்ய விஸ்ரான்த: புருஷோ வீர்யவாநிதி |
ஏவமாதி³ ந ஸம்ஸந்தி மாக்³யோருப⁴யோரபி || 1.67 ||

ப⁴கி³நீ⁴க³வத்யாதி³ ஸர்வத்ரைவாநுமந்யதே |
விப⁴க்தமிதி மாது⁴ர்யமுச்யதே ஸுகுமாரதா || 1.68 ||

அநிஷ்டு²ராக்ஷரப்ராயம் ஸுகுமாரமிஹேஷ்யதே |
ப³ந்த⁴ஸஸதி²ல்யதோ³ஷோ⁵பி த³ர்ஸித: ஸர்வகோமலே || 1.69 ||

மண்ட³லீக்ரு²த்ய ப³ர்ஹாணி கண்டை²ர்மது⁴ரகீ³திபி:⁴ |
கலாபிந: ப்ரந்ரு²த்யந்தி காலே ஜீமூதமாலிநி || 1.70 ||

இத்யநூர்ஜித ஏவார்தோ² நாலங்காரோ⁵பி தாத்³ரு²ஸ: |
ஸுகுமாரதயைவைததா³ரோஹிதி ஸதாம் மந: || 1.71 ||

தீ³ப்தமித்யபரைர்பூ⁴ம்நா க்ரு²ச்ச்²ரோத்³யமபி ப³த்⁴யதே |
ந்யக்ஷணக்ஷபித: பக்ஷ:க்ஷத்ரியாணம்க்ஷணாதி³தி || 1.72 ||

அர்த²வ்யக்திரநேயத்வமர்த²ஸ்ய ஹரினோத்³த்⁴ரு²தா |
பூ:⁴ கு²ரக்ஷுண்ணநாகா³ஸ்ரு²க்³லோஹிதாது³த்⁴தே⁴ரிதி || 1.73 ||

மஹீ மஹாவராஹேண லோஹிதாது³த்⁴த்⁴ரு²தோத்³தே:⁴ |
இதீயத்யேவ நிர்தி³ஷ்டே நேயத்வமுரகா³ஸ்ரு²ஜ: || 1.74 ||

நேத்³ரு²ஸம் ப³ஹு மந்யத்நே மாக்³யோருப⁴யோரபி |
ந ஹி ப்ரதீதி: ஸுப⁴கா³ ஸப்³த்³ந்யாயவிலங்கி⁴நீ || 1.75 ||

உத்கர்ஷ்வாந்ரு³ண: கஸ்சித்³யஸ்மிந்நுக்தே ப்ரதீயதே |
தது³தா³ராஹ்வயம் தேந ஸநாதா² காவ்யபத்³த⁴தி: || 1.76 ||

அர்தி²ணம் க்ரு²பண த்³ரு²ஷ்டிஸ்த்வந்முகே² பதிதா ஸக்ரு²த் |
தத்³வஸ்தா² புநர்தே³வ நாந்யஸ்ய முக²மீக்ஷதே || 1.77 ||

இதி த்யாக³ஸ்ய வாக்யே⁵ஸ்மிந்நுத்கர்ஷ: ஸாது⁴ லக்ஷயதே |
அநேநைவ பதா²ந்யச்ச ஸமாநந்யாயமுஹ்யதாம் || 1.78 ||

ஸ்லாக்யைர்விஸேஷணர்யுக்தமுதா³ரம் கைஸ்சிதி³ஷ்யதே |
யதா² லீலாம்பு³ஜக்ரீடா³ஸரோஹேமாங்க³தா³த³ய: || 1.79 ||

ஓஜ: ஸமாஸபூ⁴யஸ்த்வமேதத்³க³த்³யஸ்ய ஜீவிதம் |

பத்³யே³ப்யத³க்ஷி³னாத்யாநாமித்³மேகம் பராயணம் || 1.80 ||

தத்³கு³ரு³ணம் லக்ஷ⁴நாம் ச பா³ஹு³ல்யாஸ்த்வமிஸ்ர³ணை: |

உச்சாவசப்ரகாரம் தத்³த்³ரு³ஸ்யமாக²யாயிகாதி³ஷு || 1.81 ||

அஸ்தமஸ்தகபர்யஸ்தஸமஸ்தார்காம்ஸூஸம்ஸ்தரா |

பீநஸ்தநஸ்தி²தாதாம்ரகம்ரவஸ்த்ரேவ வாருண் || 1.82 ||

இதி பத்³யே³பி³ பெளரஸ்த்யா ப³த்⁴நந்த்யோஜஸ்விநீகி³ர்: |

அந்யே த்வநாகுலம் ஹ்ரு³த்³யமிச்ச²ந்த்யோஜோ கி³ராம் யதா² || 1.83 ||

பயோத⁴ரதடோத்ஸங்க³லக்³நஸந்த⁴யாதபாம்ஸூகா |

கஸ்ய காமாதூரம் சேதோ வாருண் ந கரிஷ்யதி || 1.84 ||

காந்தம் ஸர்வஜக³த்காந்தம் லௌகிகார்தா²நதி³க்ரமாத |

தச்ச வார்தாபி⁴தா⁴நேஷு வர்ணநாஸ்வபி த்³ரு³ஸ்யதே || 1.85 ||

க்³ரு³ஹாணி நாம தாந்யேவ தபோராஸி³ர்ப⁴வாத்³ரு³ஸ: |

ஸம்பா⁴வ்யதி யாந்யேவ பாவநை: பாத³பாம்ஸூபி:⁴ || 1.86 ||

அந்யோரநவத்³யாங்கி³ஸ்தநயோர்ஜ்ரு³ம்ப⁴மாணயோ: |

அவகாஸோ ந பர்யாப்தஸ்தவ பா³ஹு³லதாந்தரே || 1.87 ||

இதி ஸம்பா⁴வ்யமேவைதத்³விஸேஷாக²யாநஸம்ஸ்க்ரு³தம் |

காந்தம் ப⁴வதி ஸர்வஸ்ய லோகயாத்ராநுவர்திந: || 1.88 ||

லோகாதீத இவாத்யர்த²மத்⁴யாரோப்ய விவக்ஷித: |

யோ³ர்த²ஸ்தேநாதிதுஷ்யந்தி வித³க்³தா⁴ நேதரே ஜநா: || 1.89 ||

தே³வாதி⁴ஷ்ண்யமிவாராத⁴யமத்³யப்ர⁴ரு³தி நோ க்³ரு³ஹம் |

யுஷ்மத்பாத³ரஜ:பாததௌ⁴தநி:ஸேஷகிலி³ஷம் || 1.90 ||

அல்பம் நிர்மிதமாகாஸமநாலோச்யைவ வேத⁴ஸா |

இத்³மேவம்விதி⁴ம் பா⁴வி ப⁴வத்யா: ஸ்தநஜ்ரு³ம்ப⁴ணம் || 1.91 ||

இத்³மத்யுக்திரித்யுக்தமேதத்³கௌ³டோ³பலாலிதம் |

ப்ரஸ்தா²நம் ப்ராக்ப்ரணீதம் து ஸாரமந்யஸ்ய வர்த்மந: || 1.92 ||

அந்யத⁴ர்மஸ்ததோ³ந்யத்ர லோகஸீமாநுரோதி⁴நா |

ஸம்யகா³தீ⁴யதே யத்ர ஸ ஸமாதி:⁴ ஸம்ரு³தோ யதா² || 1.93 ||

குமுதா³நி நிமீலந்தி கமலாந்யுந்மிஷந்தி ச |

இதி நேதர்கரியாத⁴யாஸால்லப்³தா⁴ தத்³வாசிநீ ஸ்ருதி: || 1.94 ||

நிஷ்ட:யூதோத்³கீர்ணவாந்தாதி³ கௌ³ணவ்ரு³த்திவ்யபாஸ்ரயம் |

அதிஸுந்த³ரமந்யத்ர க்³ராம்யகக்ஷாம் விகா³ஹதே || 1.95 ||

பத்³மாந்யர்காம்ஸூநிஷ்ட²யூதா: பீத்வா பாவகவிப்ருஷ: |

பூ⁴யோ வமந்தீவ முகை²ருத்³கீர்ணருணரேணுபி:⁴ || 1.96 ||

இதி ஹ்ரு³த³மஹ்ரு³த்யம் து நிஷ்ட²வதி வதூ⁴ரிதி |

யுக³பந்நைகத⁴ர்மானுமத்⁴யாஸஸ்ச ஸ்ம்ரு³தோ யதா² || 1.97 ||

கு³ருக³ர்⁴ப⁴ரக்லாந்தா: ஸ்தநந்தயோ மேக⁴பங்க்தய: |

அசலாதி⁴த்யகோத்ஸங்க³மிமா: ஸமதி⁴ஸேரதே || 1.98 ||

உத்ஸங்க³ஸயநம் ஸக²யா: ஸ்தநநம் கௌ³ரவம் க்லம: |

இதீமே க³ர்⁴பி⁴ணீ⁴த⁴ர்மா ப³ஹவோ³ப்யத்ர த³ர்ஸிதா: || 1.99 ||

ததே³தத்தகாவ்யஸர்வஸ்வம் ஸமாதி⁴ர்நாம யோ கு³ண: |

கவிஸார்த:² ஸமக்³ரோ³பி தமேநமநுக³ச்ச²தி || 1.100 ||

இதி மார்³க³த்³வயம் பி⁴ந்நம் தத்ஸ்வரூபநிரூபணத் |

தத்³பே⁴தா³ஸ்து ந ஸக்யந்தே வக்தும் ப்ரதிகவிஸ்தி²தா: || 1.101 ||

இக்ஷுக்ஷீரகு³டா³தீ³நாம் மாதூ⁴ர்யஸ்யாந்தரம் மஹத் |

ததா²பி ந ததா³க்²யாதும் ஸரஸ்வத்யாபி ஸக்யதே || 1.102 ||

நைஸர்கி³கீ ச ப்ரதிபா⁴ ஸ்ருதம் ச ப³ஹுநிர்மலம் |

அமந்த³ஸ்சாபி⁴யோகோ³ஸ்யா: காரணம் காவ்யஸம்பத:³ || 1.103 ||

ந வித்³யதே யத்³யபி பூர்வவாஸநாகு³ணுப³ந்தி⁴ ப்ரதிபா⁴நமத்³பு⁴தம் |

ஸ்ருதேந யத்நேந ச வா³கு³பாஸிதா த்⁴ருவம் கரோத்யேவ கமப்பநுக³ரஹம் || 1.104 ||

தத³ஸ்ததந்த³ரைரநிஸம் ஸரஸ்வதீ

ஸ்ரமாதூ³பாஸ்யா க²லு கீர்திமீப்ஸுபி:⁴ |

க்ரு³ஸே கவித்வே³பி ஜநா: க்ரு³தஸ்ரமா

வித³க்³த⁴கோ³ஷ்ட²ஷு விஹர்துமீஸதே || 1.105 ||

இத்யாசார்யத³ண்டி³ந: க்ரு³தௌ காவ்யாத³ர்ஸே மார்³க³விபா⁴கோ³ நாம ப்ரத²ம:
பரிச்சே²த:³ ||

த³விதோ பரிச்சே²த:~³

காவ்யஸோபா⁴காராந்த⁴ர்மாநலங்காராந்³ர்சக்ஷதே |
தே சாத³யாபி விகல்ப்யந்தே கஸ்தாந்கார்த்ஸந்யேந வக்ஷயதி || 2.1 ||

கிம் து பீ³ஜம் விகல்பாநாம் பூர்வாசார்யை: ப்ரத³ர்ஸிதம் |
ததே³வ பரிஸம்ஸ்கர்துமயமஸ்மத்பரிஸ்ரம: || 2.2 ||

காஸ்சிந்மார்க³விபா⁴கா³ர்த²முக்தா: ப்ராக³ப்யலங்க்ரியா: |
ஸாதா⁴ரணமலங்காரஜாதமந்யத்ப்ரத³ர்ஸ்யதே || 2.3 ||

ஸ்வபா⁴வாக²யாநமுபமா ரூபகம் தீ³பகாவ்ரு³த்தீ |
ஆக்ஷேபோ³ர்தா²ந்தந்யாஸோ வ்யதிரேகோ விபா⁴வநா || 2.4 ||

ஸமாஸாதிஸயோத்ப்ரேக்ஷா ஹேது: ஸுக்ஷமோ லவ: க்ரம: |
ப்ரேயோ ரஸவதூ³ர்ஜஸ்வி பர்யாயோக்தம் ஸமாஹிதம் || 2.5 ||

உதா³த்தாபஹ்ருதிஸ்லேஷவிஸேஷாஸ்துல்யயோகி³தா |
விரோதா⁴ப்ரஸ்துதஸ்தோத்ரே வ்யாஜஸ்துதிநிதி³ர்ஸநே || 2.6 ||

ஸஹோக்தி: பரிவ்ரு³த்த்யாஸீ: ஸங்கீர்ணமத² பா⁴விகம் |
இதி வாசாமலங்காரா த³ர்ஸிதா: பூர்வஸூரிபி:~⁴ || 2.7 ||

நாநாவஸ்த²ம் பதா³ர்தா²நாம் ரூபம் ஸாக்ஷாத³விவ்ரு³ண்வதீ |
ஸ்வபா⁴வோக்திஸ்ச ஜாதிஸ்சேத்யாத³யா ஸாலங்க்ரு³திர்யதா² || 2.8 ||

துண்டை³ராதாம்ரகுடி²ல: பகைக்ஷர்ஹரிதகோமலை: |
த்ரிவர்ணராஜிபி:~⁴ கண்டை²ரேதே மஞ்ஜுகி³ர: ஸாகா: || 2.9 ||

கலக்வணிதக³ர்⁴பே⁴ண கண்டே²நாகூ⁴ர்ணிதேக்ஷண: |
பாராவத: பரிப்⁴ர்மய ரிரம்ஸுஸ்சம்³ப³தி ப்ரியாம் || 2.10 ||

ப³த⁴ந்நங்கே³ஷு ரோமாஞ்சம் குர்வந்மநஸி நிர்வ்ரு³தீம் |
நேத்ரே சாமீலயந்நேஷ ப்ரியாஸ்பர்ஸ: ப்ரவர்ததே || 2.11 ||

கண்டே²கால: கரஸ்தே²ந கபாலேநேந்து³ஸேக²ர: |
ஜடாபி:~⁴ ஸ்நிக்³த⁴தாம்ராபி⁴ராவிராஸீத்³வ்ரு³ஷத்⁴வஜ: || 2.12 ||

ஜாதிக்ரியாகு³ணத்³ரவ்யஸ்வபா⁴வாக்²யாநமீத்³ரு³ஸம் |
 ஸாஸ்த்ரேஷ்வஸ்யைவ ஸாம்ராஜ்யம் காவ்யேஷ்வப்யேதத்³ப்ஸிதம் || 2.13 ||

யதா²கத²ஞ்சித்ஸாத்³ரு³ஸ்யம் யத்ரோத்³பூ⁴தம் ப்ரதீயதே |
 உபமா நாம தஸ்யா: ப்ரபஞ்சோத³யம் ப்ரத³ர்ஸ்யதே || 2.14 ||

அம்போ⁴ருஹிமிவாதாம்ரம் முக்³தே⁴ கரதலம் தவ |
 இதி த⁴ர்மோபமா ஸாக்ஷாத்³துல்யத⁴ர்மப்ரத³ர்ஸநாத் || 2.15 ||

ராஜீவமிவ தே வக்த்ரம் நேத்ரே நீலோத்பலே இவ |
 இயம் ப்ரதீயமாநைகத⁴ர்மா வஸ்தூபமவை ஸா || 2.16 ||

த்வதா³நநமீவோந்நித்³ரமரவிந்த³மபூ⁴தி³தி |
 ஸா ப்ரஸித்³தி⁴விபர்யாஸாத்³விபர்யாஸோபமேஷ்யதே || 2.17 ||

தவாநநமிவாம்போ⁴ஜமம்போ⁴ஜமிவ தே முக்²ம் |
 இத்யந்யோந்யோபமா ஸேயமந்யோந்யோத்கர்ஷஸம்ஸிநீ || 2.18 ||

த்வந்முக்²ம் கமலேநைவ துல்யம் நாந்யேந கேந சித் |
 இத்யந்யஸாம்யவ்யாவ்ரு³த்தேரியம் ஸா நியமோபமா || 2.19 ||

பத்³மம் தாவத்தவாந்வேதி முக்²மந்யச்ச தாத்³ரு³ஸம் |
 அஸ்தி சேத³ஸ்து தத்தகாரீத்யஸாவநியமோபமா || 2.20 ||

ஸமுச்சயோபமாப்யஸ்தி ந காந்த்யைவ முக்²ம் தவ |
 ஹ்லாத³நாக்²யேந சாந்வேதி கர்மணேந்து³மிதீத்³ரு³ஸீ || 2.21 ||

த்வய்யேவ த்வந்முக்²ம் த்³ரு³ஷ்டம் த்³ரு³ஸ்யதே தி³வி சந்த³ரமா: |
 இயத்யேவ பி⁴தா³ நாந்யேத்யஸாவதிஸயோபமா || 2.22 ||

மய்யேவாஸ்யா முகஹ்யூரீத்யலமிந்தோ³ர்விகத்த²ரை: |
 பத்³மே⁵பி ஸா யத்³ஸ்த்யேவேத்யஸாவத்ப்ரேக்ஷிதோபமா || 2.23 ||

யதி³ கிம் சித்³ப⁴வேத்பத்³மம் ஸுப்⁴ரு விப்⁴ராந்தலோசநம் |
 தத்தே முக்²ஸரியம் த⁴த்தாமித்யஸாவத்³பு⁴தோபமா || 2.24 ||

ஸஸீத்யுத்ப்ரேக்ஷய தந்வங்கி³ த்வந்முக்²ம் த்வந்முக்²ஸயா |
 இந்து³மப்யநுதா⁴வாமீத்யேஷா மோஹோபமா ஸம்ரு³தா || 2.25 ||

கிம் பத்³மமந்தர்⁴ராந்தாலி கிம் தே லோலேக்ஷணம் முக்²ம் |
 மம தோ³லாயதே சித்தமிதீயம் ஸம்ஸயோபமா || 2.26 ||

ந பத்³மஸ்யேந்து³நிக்³ராஹ்யஸ்யேந்து³லஜ்ஜாகரீ த்³யுதி: |
அதஸ்த்வந்மு²க²மேவேத³மித்யஸௌ நிர்ணயோபமா || 2.27 ||

ஸிஸிராம்ஸு³ப்ரத்ஸ்பர்தி⁴ ஸ்ரீமத்ஸு³ரபி⁴க³ந்தி⁴ ச |
அம்போ⁴ஜமிவ தே வக்த்ரமிதி ஸ்லேஷோபமா ஸ்ம்ரு³தா || 2.28 ||

ஸருபஸப்³த³வாச்யத்வாத்ஸா ஸமானோபமா யதா² |
பா³லேவோத்³யாநமாலேயம் ஸாலகாநநஸோபி⁴நீ || 2.29 ||

பத்³மம் ப்³ஹு³ரஜஸ்சந்த்³ர: கூயீ தாப்⁴யாம் தவாநநம் |
ஸமாநமபி ஸோத்ஸேகமிதி நிந்தோ³பமா ஸ்ம்ரு³தா || 2.30 ||

ப்³ரஹ்மனோ⁵ப்யுத்³ப⁴வ: பத்³மஸ்சந்த்³ர: ஸம்பு⁴ஸிரோத்³ரு³: |
தௌ துல்யௌ த்வந்மு²கே²நேதி ஸா ப்ரஸம்ஸோபமோச்யதே || 2.31 ||

சந்த்³ரேண த்வந்மு²க²ம் துல்யமித்யாசிக்²யாஸு மே மந: |
ஸ கு³னோ வாஸ்து தோ³ஷோ வேத்யாசிக்²யாஸோபமாம் விது:³ || 2.32 ||

ஸதபத்ரம் ஸரச்சந்த்³ரஸ்த்வதா³நநமிதி த்ரயம் |
பரஸ்பரவி³ரோதீ⁴தி ஸா விரோதோ⁴பமா மதா || 2.33 ||

ந ஜாது ஸக்திரிந்தோ³ஸ்தே முகே²ந ப்ரதிக்³ர்ஜிதும் |
கலங்கினோ ஜட³ஸ்யேதி ப்ரதிஷேதோ⁴பமைவ ஸா || 2.34 ||

ம்ரு³கே³கூணங்கம் தே வக்த்ரம் ம்ரு³கே³ணவாங்கித: ஸஸீ |
ததா²பி ஸம ஏவாஸௌ நோத்கர்ஷீதி சரு³பமா || 2.35 ||

ந பத்³மம் முக²மேவேத³ம் ந ப்⁴ரு³ங்கௌ³ சகூஷீ இமே |
இதி விஸ்பஷ்டஸாத்³ரு³ஸ்யாத்³த்³வாக்²யானோபமைவ ஸா || 2.36 ||

சந்த்³ராரவிந்த³யோ: காந்திமதி³க்ரம்ய முக²ம் தவ |
ஆத்மநைவாப⁴வத்துல்யமித்யஸாதா⁴ரணோபமா || 2.37 ||

ஸர்வபத்³மப்ரபா⁴ஸார: ஸமாஹ்ரு³த இவ க்வசித் |
த்வதா³நநம் விபா⁴தீதி தாமபூ⁴தோபமாம் விது:³ || 2.38 ||

சந்த்³ரபி³ம்பா³தி³வ விஷம் சந்த்³நாதி³வ பாவக: |
பருஷா வாகி³தோ வக்த்ராதி³த்யஸம்பா⁴விதோபமா || 2.39 ||

சந்த்³நோத்³கசந்த்³ராம்ஸு³சந்த்³ரகாந்தாதி³ஸீதல: |

ஸ்பர்ஸஸ்தவேத்யதிஸயம் போ³த⁴யந்தி ப³ஹூபமா || 2.40 ||

சந்த³ரபி³ம்பா³தி³வோத்கீர்ணம் பத்³மக³ர்பா⁴தி³வோத்³ரு³தம் |
தவ தந்வங்கி³ வத்³நமித்யஸௌ விக்ரியோபமா || 2.41 ||

பூஷ்ணயாதப இவாஹ்ணீவ பூஷா வ்யோம்நீவ வாஸர: |
விக்ரமஸ்தவ்யயதா⁴ல்லக்ஷமீமிதி மாலோபமா மதா || 2.42 ||

வாக்யர்தே²நைவ வாக்யார்த: ²கோ⁵பி யத்³யுபமீயதே |
ஏகாநேகைஸப³த்³வாத்ஸா வாக்யார்தோ²பமா த்³விதா⁴ || 2.43 ||

த்வதா³நநமத்⁴ராக்ஷமாவிர்³ஸநத்³தி⁴தி: |
ப⁴ரமத்³ப⁴ரு³ங்க³மிவாலக்ஷயகேஸரம் பா⁴தி பங்கஜம் || 2.44 ||

நலிந்யா இவ தந்வங்க³யாஸ்தஸ்யா: பத்³மமிவாநநம் |
மயா மது⁴வ்ரதேநேவ பாயம் பாயமரம்யத || 2.45 ||

வஸ்து கிருசிது³பந்யஸ்ய ந்யஸநாதத்தஸ்த⁴ர்மண: |
ஸாம்யப்ரதீதிரஸ்தீதி ப்ரதிவஸ்தூபமா யதா² || 2.46 ||

நைகோ⁵பி த்வாத்³ரு³ஸோ⁵த்³யாபி ஜாயமானேஷு ராஜஸு |
நநு த்³விதீயோ நாஸ்த்யேவ பாரிஜாதஸ்ய பா³த³: || 2.47 ||

அதி⁴கேந ஸமீக்ரு³த்ய ஹீநமேகக்ரியாவிதௌ⁴ |
யத்³ப³ருவந்தி ஸம்ரு³தா ஸேயம் துல்யயோகோ³பமா யதா² || 2.48 ||

தி³வோ ஜக³ர்தி ரக்ஷாயை புலோமாரிர்⁴புவோ ப⁴வாந் |
அஸுராஸ்தேந ஹந்யந்தே ஸாவலேபாஸ்த்வயா ந்ரு³பா: || 2.49 ||

காந்த்யா சந்த³ரமஸம் தா⁴ம்நா ஸுர்யம் தை⁴ர்யேண சார்ணவம் |
ராஜந்நநுகரோஷீதி ஸைஷா ஹேதூபமா மதா || 2.50 ||

ந லிங்க³வசநே பி⁴ந்நே ந ஹீநாதி⁴கதாபி வா |
உபமாதூ³ஷ்ணயாலம் யத்ரோத்³வேகோ³ ந தீ⁴மதாம் || 2.51 ||

ஸ்தரீவ க³ச்²தி ஷண்டோ⁴ஸயம் வக்த்யேஷா ஸ்தரீ⁴ புமாநிவ |
ப்ராணு இவ ப்ரியோ⁵யம் மே வித்³யா த⁴நமிவார்ஜிதா || 2.52 ||

ப⁴வாநிவ மஹீபால தே³வராஜோ விராஜதே |
அலமம்ஸுமத: கக்ஷாமாரோ⁶ம் தேஜஸா ந்ரு³ப: || 2.53 ||

இத்யேவமாதெள³ ஸௌபா⁴க்³யம் ந ஜஹாத்யேவ ஜாது சித் |
அஸ்த்யேவ க்வ சிது³த்³வேக:³ ப்ரயோகே³ வாக்³விதா³ம் யதா² || 2.54 ||

ஹம்ஸீவ த⁴வளஸ்சந்த³ர்: ஸராம்ஸீவாமலம் நப:⁴ |
ப⁴ர்த்ரு³ப⁴க்தோ ப⁴ட: ஸ்வேவ க²த்³யோதோ பா⁴தி பா⁴நுவத் || 2.55 ||

ஈத்³ரு³ஸம் வர்ஜ்யதே ஸத்³பி:⁴ காரணம் தத்ர சிந்த்யதாம் |
கு³ணதோ³ஷவிசாராய ஸ்வயமேவ மநீஷிபி:⁴ || 2.56 ||

இவவத்³வாயதா²ஸப்³தா:³ ஸமாநநிப⁴ஸந்நிபா:⁴ |
துல்யஸங்காஸநீகாஸப்ரகாஸப்ரதிருபகா: || 2.57 ||

ப்ரதிபக்ஷப்ரதித்³வந்த³விப்ரத்யநீகவிரோதி⁴ந: |
ஸத்³ரு³க்ஸத்³ரு³ஸஸம்வாதி³ஸஜாதீயாநுவாதி³ந: || 2.58 ||

ப்ரதிபி³ம்ப்³ப்ரதிச்ச²ந்த³ஸருபஸமஸம்மிதா: |
ஸலக்ஷணஸத்³ரு³க்ஷாப⁴ஸபக்ஷோபமிதோபமா: || 2.59 ||

கல்பதே³ஸீயதே³ஸ்யாதி:³ ப்ரக்²யப்ரதிநிதீ⁴ அபி |
ஸவர்ணதுவிதெள ஸப்³தெள³ யே சாந்யூநார்த²வாதி³ந: || 2.60 ||

ஸமாஸஸ்ச ப³ஹுவீஹி: ஸஸாங்கவத்³நாதி³ஷு |
ஸ்பர்த⁴தே ஜயதி த்³வேஷ்டி த்³ருஹ்யதி ப்ரதிக³ர்ஜதி || 2.61 ||

ஆக்ரோஸத்யவஜாநாதி கத³ர்²யதி நிந்த³தி |
விட³ம்ப்³யதி ஸந்த⁴த்தே ஹஸதீர்ஷ்யத்யஸூயதி || 2.62 ||

தஸ்ய முஷ்ணாதி ஸௌபா⁴க்³யம் தஸ்ய காந்திம் விலும்பதி |
தேந ஸார்த⁴ம் விக்³ரு³ஹ்ணாதி துலாம் தேநாதி⁴ரோஹதி || 2.63 ||

தத்பத்³வ்யாம் பத³ம் த⁴த்தே தஸ்ய கக்ஷாம் விகா³ஹதே |
தமந்வேத்யநுப³த்⁴நாதி தச்ச²லம் தந்நிஷேத⁴தி || 2.64 ||

தஸ்ய சாநுகரோதீதி ஸப்³தா:³ ஸாத்³ரு³ஸ்யஸூசகா: |
உபமாயாமிமே ப்ரோக்தா: கவீநாம் பு³த்³தி⁴ஸௌக²யதா:³ || 2.65 || இதுபுமசக்ரம்
||

உபமைவ திரோபூ⁴தபே⁴தா³ ரூபகமுச்ச்யதே |
யதா² பா³ஹூலதா பாணிபத்³ம் சரணபல்லவ: || 2.66 ||

அங்கு³ல்ய: பல்லவாந்யாஸந்குஸுமாநி நகா²ர்சிஷ: |

பா³ஹூ³ லதே வஸந்தஹீஸ்த்வம் ந: ப்ரத்யக்ஷசாரிணீ || 2.67 ||

இத்யேதத³ஸுமஸ்தாக்²யம் ஸுமஸ்தம் பூர்வரூபகம் |
ஸுமிதம் முகே²ந்தோ³ர்ஜ்யோதஸ்நேதி ஸுமஸ்தவ்யஸ்தரூபகம் || 2.68 ||

தாம்ராங்கு³வித³ஸஸ்ரேணி நக²தீ³தி⁴கேஸரம் |
த⁴ரியதே மூர்த⁴நி பூ⁴பா²லர்ப⁴வச்சரணபங்கஜம் || 2.69 ||

அங்கு³ல்யாதௌ³ தீ³லாதி³த்வம் பாதே³ சாரோப்ய பத³மதாம் |
தத³யோக்³யஸ்தா²நவிந்யாஸாதே³தத்ஸகலரூபகம் || 2.70 ||

அகஸ்மாதே³வ தே சண்டி³ ஸ்பு²ரிதாத⁴ரபல்லவம் |
முக²ம் முக்தாருசோ த⁴த்தே த⁴ர்மாம்ப:க⁴ணமஞ்ஜீ: || 2.71 ||

மஞ்ஜீக்³ரு³த்யத⁴ர்மாம்ப: பல்லவீக்³ரு³த்ய சாத⁴ரம் |
நாந்யதா² க்ரு³தமத்ராஸ்யமதோ³வயவரூபகம் || 2.72 ||

வல்கி³தப்⁴ரு க³லத்³த⁴ர்மஜலமாலோஹிதேக்ஷணம் |
விவ்ரு³ணேதி மதா³வஸ்தா²மிதி³ம் வத³நபங்கஜம் || 2.73 ||

அவிக்³ரு³த்ய முகா²ங்கா³நி முக²மேவாரவிந்த³தாம் |
ஆஸீத்³க³மிதமத்ரேத³மதோ³வயவிரூபகம் || 2.74 ||

மத³பாடலக³ண்டே³ந ரக்தநேத்ரோத்பலேந தே |
முகே²ந முக³த: ஸோ³ப்யேஷ ஜனோ ராக³மய: க்ர்த: || 2.75 ||

ஏகாங்க³ரூபகம் சைததே³வம் தீ³விப்ரப்⁴ரு³தீந்யபி |
அங்கா³நி ரூபயந்த்யத்ர யோகா³யோகௌ³ பி⁴தா³கரௌ || 2.76 ||

ஸுமிதபுஷ்போஜ்ஜ்வலம் லோலநேத்ரப்⁴ரு³ங்க³மிதி³ம் முக²ம் |
இதி புஷ்பத்³விரேபா²ணம் ஸங்க³த்யா யுக்தரூபகம் || 2.77 ||

இத³மார்த்³ரஸுமிதஜ்யோதஸ்நம் ஸுநிக்³த⁴நேத்ரோத்பலம் முக²ம் |
இதி ஜ்யோதஸ்நோத்பலாயோகா³த³யுக்தம் நாம ரூபகம் || 2.78 ||

ரூபணாதீ³ங்கி³நோ³ங்கா³நாம் ரூபணரூபணஸ்ரயாத் |
ரூபகம் விஷமம் நாம லலிதம் ஜாயதே யதா² || 2.79 ||

மத³ரக்தகபோலேந மந்மத²ஸ்த்வந்முகே²ந்து³நா |
நர்திதப்⁴ரூலதேநாலம் மர்தி³தும் பு⁴வநத்ரயம் || 2.80 ||

ஹரிபாத:³ ஸிரோலக்³நஜஹ்நுகந்யாஜலாம்ஸூக: |

ஜயத்யஸுரநி:ஸங்கஸுராநந்தோ³த்ஸவத்⁴வஜ: || 2.81 ||

விஸேஷணஸமக்³ரஸ்ய ரூபம் கேதோர்யதீ³த்³ரு³ஸம் |

பாதே³ தத³ர்பணாதே³தத்ஸவிஸேஷணரூபகம் || 2.82 ||

ந மீலயதி பத்³மாநி ந நபோ⁴Sப்யவகா³ஹதே |

த்வந்மு²கே²ந்து³ர்மமாஸூநாம் ஹரணாயைவ கல்பதே || 2.83 ||

அக்ரியா சந்த³ரகார்யாணுமந்யகார்யஸ்ய ச க்ரியா |

அத்ர ஸந்த³ர்ஸ்யதே யஸ்மாத்³விருத்³த⁴ம் நாம ரூபகம் || 2.84 ||

கா³ம்பீ⁴ர்யேண ஸமுத்³ரோSஸி கௌ³ரவேணஸி பர்வத: |

காமத்³த்வாச்ச லோகாநாமஸி த்வம் கல்பபாத³ப: || 2.85 ||

கா³ம்பீ⁴ர்யப்ரமுகை²ரத்ர ஹேதுபி:⁴ ஸாக³ரோ கி³ரி: |

கல்பத்³ருமஸ்ச க்ரியதே ததி³த³ம் ஹேதுரூபகம் || 2.86 ||

ராஜஹம்ஸோபபோ⁴கா³ர்ஹம் ப்⁴ரமர்ப்ரார்த்த்யஸௌரப⁴ம் |

ஸகி² வக்த்ராம்பு³ஜமித³ம் தவேதி ஸ்லிஷ்டரூபகம் || 2.87 ||

இஷ்டம் ஸாத⁴ர்யவவைத⁴ர்யத³ர்ஸநாத்³கௌ³ணமுக்யயோ: |

உபமாவ்யதிரேகாக்யம் ரூபகாத்³விதயம் யதா² || 2.88 ||

அயமாலோஹிதச்சா²யோ மதே³ந முக²சந்த³ர்மா: |

ஸந்நத்³தோ⁴த³யராக³ஸ்ய சந்த³ர்ஸ்ய ப்ரதிக³ர்ஜதி || 2.89 ||

சந்த³ர்மா: பீயதே தே³வைர்மயா த்வந்மு²க²சந்த³ர்மா: |

அஸமக்³ரோSப்யஸௌ ஸஸ்வதா³பூர்ணமண்ட³ல: || 2.90 ||

முக²சந்த³ர்ஸ்ய சந்த³ர்வமித்த²மந்யோபதாபிந: |

ந தே ஸுந்த³ரி ஸம்வாத்³த்யேததா³க்ஷேபரூபகம் || 2.91 ||

முகே²ந்து³ரபி தே சண்டி³ மாம் நிர்³ஹதி நிர்³த³யம் |

பா⁴க்³யதோ³ஷாந்மமைவேதி தத்ஸமாதா⁴நரூபகம் || 2.92 ||

முக²பங்கஜரங்கே³Sஸ்மிந்ப்⁴ரூலதாநர்தகீ தவ |

லீலாந்ரு³த்யம் கரோதீ³தி ரம்யம் ரூபகரூபகம் || 2.93 ||

நைதந்மு²க²மித³ம் பத்³மம் த நேத்ரே ப்⁴ரமராவிமௌ |

ஏதாநி கேஸராண்யைவ நைதா த³ந்தார்³சிஷஸ்தவ || 2.94 ||

முகா²தி³த்வம் நிவர்த்யைவ பத்³மாதி³த்வேந ரூபணாத் |
உத்³பா⁴விதகு³ணோத்கர்ஷம் தத்த்வாபஹ்நவரூபகம் || 2.95 ||

ந பர்யந்தோ விகல்பாநாம் ரூபகோபமயோரத: |
தி³ங்மாத்ரம் த³ர்ஸிதம் தீ⁴ரைரநுக்தமநுமீயதாம் || 2.96 || இதி ரூபகசக்ரம் ||

ஜாதிக்ரியாகு³ணத்³ர்வ்யவாசிநைகத்ர வர்திநா |
ஸர்வவாக்யோபகாரஸ்சேத்தமாஹுர்தீ³பகம் யதா² || 2.97 ||

பவநோ த³க்ஷிண: பார்ணம் ஜீர்ணம் ஹரதி வீருதா⁴ம் |
ஸ ஏவாவநதாங்கீ³நாம் மாநப⁴ங்கா³ய கல்பதே || 2.98 ||

சரந்தி சதுரம்போ⁴தி⁴வேலோத்³யாநேஷு த³ந்திந: |
சக்ரவாலாத்³ரிக்குஞ்ஜேஷு குந்த³பா⁴ஸோ கு³ணஸ்ச தே || 2.99 ||

ஸ்யாமலா: ப்ராவுரு³ஷெண்யாபி⁴ர்தி³ஸோ ஜீமூதபங்க்திபி:⁴ |
பு⁴வஸ்ச ஸுகுமாராபி⁴ர்நவஸாத்³வலராஜிபி:⁴ || 2.100 ||

விஷ்ணுநா விக்ரமஸ்தே²ந தா³நவாநாம் விபூ⁴தய: |
க்வாபி நீதா: குதோ⁵ப்யாஸந்நாநீதா தே³வேதர்த்³தய: || 2.101 ||

இத்யாதி³தீ³பகாந்யுக்த்தாந்யேவம் மத்⁴யாந்தயோரபி |
வாக்யயோர்த்³ர்ஸயிஷ்யாம: காநி சித்தாநி தத்³யதா² || 2.102 ||

ந்ரு³த்யந்தி நிசலோத்ஸங்கே³ கா³யந்தி ச கலாபிந: |
ப³த்³நந்தி ச பயோதே³ஷு த்³ரு³ஸோ ஹர்ஷாஸ்ருக³ர்பி⁴ணீ: || 2.103 ||

மந்தோ³ க³ந்த⁴வஹ: கூாரோ வஹ்நிநிந்து³ஸ்ச ஜாயதே |
சர்சாசந்த³நபாதஸ்ச ஸஸ்த்ரபாத: ப்ரவாஸிநாம் || 2.104 ||

ஜலம் ஜலத⁴ரோத்³கீ³ர்ணம் குலம் க்³ரு³ஹஸிக²ண்டி³நாம் |
சலம் ச தடி³தாம் தா³ம் ப³லம் குஸுமத⁴ந்வந: || 2.105 ||

த்வயா நீலோத்பலம் கர்ணே ஸ்மரேணஸ்த்ரம் ஸராஸநே |
மயாபி மரணே சேதஸ்த்ரயமேதத்ஸமம் க்ரு³தம் || 2.106 ||

ஸூக்ல: ஸ்வேதார்சிஷோ வ்ரு³த்³த்யை பக்ஷ: பஞ்சஸரஸ்ய ஸ: |
ஸ ச ராக³ஸ்ய ராகோ³பி யூநாம் ரத்யுத்ஸவஸ்ரிய: || 2.107 ||

இத்யாதி³தீ³பகத்வே⁵பி பூர்வபூர்வவ்யபேக்ஷிணீ |

வாக்யமாலா ப்ரயுக்தேதி தந்மாலாத³பகம் மதம் || 2.108 ||

அவலேபமநங்க³ஸ்ய வர்த⁴யந்தி ப³லாஹகா: |

கர்ஸயந்தி து த⁴ர்மஸ்ய மாருதோத்³தூ⁴தஸீகரா: || 2.109 ||

அவலேபபதே³நாத்ர ப³லாஹகபதே³ந ச |

க்ரியே விருத்³தே⁴ ஸம்யுக்தே தத்³விருத்³தா⁴ர்த²த³பகம் || 2.110 ||

ஹரத்யாபோ⁴க³மாஸாநாம் க்ரு³ஹ்ணாதி ஜ்யோதிஷாம் க³ணம் |

ஆத்³ததே சாத³ய மே ப்ராணாநஸௌ ஜலத⁴ராவலீ || 2.111 ||

அநேகஸாப்³தோ³பாதா³நாத்க்ரியைகவாத்ர த³ப்யதே |

யதோ ஜலத⁴ராவல்யா தஸ்மாதே³கார்த²த³பகம் || 2.112 ||

ஹ்ரு³த³யக³ந்த⁴வஹாஸ்துங்கா³ஸ்தமாலஸ்யாமலத்விஷ: |

தி³வி ப்ரமந்தி ஜீமூதா பு⁴வி சைதே மதங்க³ஜா: || 2.113 ||

அத்ர த⁴ர்மைரபி⁴ந்நாநாமப்⁴ராணம் த³ந்திநாம் ததா² |

ப்⁴ரமணேநைவ ஸம்ப³ந்த⁴ இதி ஸ்லிஷ்டார்த²த³பகம் || 2.114 ||

அநேநைவ ப்ரகாரேண ஸேஷாணமபி த³பகே |

விகல்பாநாமவக³திர்விதா⁴தவ்யா விசக்ஷணை: || 2.115 || இதி த³பகசக்ரம் ||

அர்தா²வ்ரு³த்தி: பதா³வ்ரு³த்திருப⁴யாவ்ரு³த்திரேவ ச |

த³பகஸ்தா²ந ஏவேஷ்டமலங்காரதர்யம் யதா² || 2.116 ||

விகஸந்தி கத³ம்பா³நி ஸ்பு²டந்தி குடஜத்³ருமா: |

உந்மீலந்தி ச கந்த³ல்யோ த³லந்தி ககுபா⁴நி ச || 2.117 ||

உக்கண்ட²யதி மேகா⁴நாம் மாலா வ்ரு³ந்த³ம் கலாபிநாம் |

யூநாம் சோத்கண்ட²யத்யேஷ மாநஸம் மகரத்⁴வஜ: || 2.118 ||

ஜித்வா விஸ்வம் ப⁴வாநத்ர விஹரத்யவரோத⁴நை: |

விஹரத்வப்ஸரோபி⁴ஸ்தே ரிபுவர்கோ³ தி³வம் க³த: || 2.119 || இத்யாவ்ரு³த்திசக்ரம் ||

ப்ரதிஷேதோ⁴க்திராக்ஷேபஸ்த்ரை கால்யாபேக்ஷயா த்ரிதா⁴ |

அதா²ஸ்ய புநராக்ஷேப்யபே⁴தா³நந்த்யாத³நந்ததா || 2.120 ||

அநங்க: ³ப்ரு³சிபி: ⁴புஷ்பைர்விஸ்வம் வ்யஜ்யதேஷுபி: ⁴ |

இத்யஸம்பா⁴வ்யமத²வா விசித்ரா வஸ்துஸக்த்ய: || 2.121 ||

இத்யநங்க³ஜயாயோக³பு³த்³தி⁴ர்ஹேதுப³லாதி³ஹ |

ப்ரவ்ரு³த்தைவ யதா³க்ஷிப்தா வ்ரு³த்தாக்ஷேப: ஸ ஈத்³ரு³ஸ: || 2.122 ||

குத: குவலயம் கர்ணே கரோஷி கலபா⁴ஷ்ணி |

கிமபாங்க³ம்பர்யாப்தமஸ்மிந்கர்மணி மந்யஸே || 2.123 ||

ஸ வர்தமாநாக்ஷேபோ⁵யம் குர்வத்யேவாஸிதோத்பலம் |

கர்ணே கா சித்ப்ரியேணவம் சாடுகாரேண ருத்⁴யதே || 2.124 ||

ஸத்யம் ப்³ரவீமி ந த்வம் மாம் த்³ரஷ்டும் வல்லப⁴ லப்ஸ்யஸே |

அந்யசும்ப³நஸங்க்ராந்தலாக்ஷாரக்தேந சக்ஷுஷ || 2.125 ||

ஸோ⁵யம் ப⁴விஷ்யதா³க்ஷேப: ப்ராகே³வாதிமநஸ்விநீ |

கதா³சித³ப்ராதோ⁴ஸ்ய பா⁴வீத்யேவமருந்த³த⁴ யத் || 2.126 ||

தவ தந்வங்கி³ மித்²யைவ ரூட⁴மங்கே³ஷு மார்த³வம் |

யதி³ ஸத்யம் ம்ரு³தூ³ந்யேவ கிமகாண்டே³ ருஜ்நதி மாம் || 2.127 ||

த⁴ர்மாக்ஷேபோ⁵யமாக்ஷிப்தமங்க³நாகா³த்ரமார்த³வம் |

காமுகேந யத³த்ரைவம் கர்மணா தத்³விரோதி⁴நா || 2.128 ||

ஸுந்த³ர் ஸா ந வேத்யேஷ விவேக: கேந ஜாயதே |

ப்ரபா⁴மாத்ரம் ஹி தரலம் த்³ரு³ஸ்யதே ந ததா³ஸ்ரய: || 2.129 ||

த⁴ர்யாக்ஷேபோ⁵யமாக்ஷிப்தோ த⁴ர்மீ த⁴ர்மம் ப்ரபா⁴ஹ்வயம் |

அநுஜ்ஞாயைவ யத்³ரூபமத்யாஸ்சர்யம் விவக்ஷதா || 2.130 ||

சக்ஷுஷ தவ ரஜ்யேதே ஸ்பு²ரத்யத⁴ரபல்லவ: |

ப்⁴ருவௌ ச பு⁴க்³நே ந ததா²ப்யது³ஷ்டஸ்யாஸ்தி மே ப⁴யம் || 2.131 ||

ஸ ஏஷ காரணாக்ஷேப: ப்ரதா⁴நம் காரணம் பி⁴ய: |

ஸ்வாபராதோ⁴ நிஷித்³தோ⁴ஸ்தர யத்ப்ரியேண படியஸா || 2.132 ||

தூ³ரே ப்ரியதம: ஸோ⁵யமாக³தோ ஜலதா³க³ம: |

த்³ரு³ஷ்டஸ்ச பு²ல்லா நிசலா ந ம்ரு³தா சாஸ்மி கிம் ந்வித³ம் || 2.133 ||

கார்யாக்ஷேப: ஸ கார்யஸ்ய மரணஸ்ய நிவர்தநாத் |

தத்காரணமுபந்யஸ்ய தா³ருணம் ஜலதா³க³மம் || 2.134 ||

ந சிரம் மம தாபாய தவ யாத்ரா ப⁴விஷ்யதி |

யதி³ யாஸ்யஸி யாதவ்யமலமாஸங்கயாத்ர தே || 2.135 ||

இத்யநுஜ்ஞாமுகே²நைவ கந்தஸ்யாக்ஷிப்யதே க³தி: |
மரணம் ஸுசிசயந்த்யைவ ஸோ⁵நுஜ்ஞாக்ஷேப உச்யதே || 2.136 ||

த⁴நம் ச ப³ஹு லப்யம் தே ஸுக²ம் க்ஷேமம் ச வர்த்மநி |
ந ச மே ப்ராணஸந்தே³ஹஸ்ததா²பி ப்ரிய மா ஸ்ம கா:³ || 2.137 ||

இத்யாசக்ஷாணயா ஹேதூந்ப்ரியயாத்ராநுப³ந்தி⁴ந: |
ப்ரபு⁴த்வேநைவ ருத்³த⁴ஸ்ததப்ரபு⁴த்வாக்ஷேப உச்யதே || 2.138 ||

ஜீவிதாஸா ப³லவதீ த⁴நாஸா து³ர்ப³லா மம |
க³ச்ச² திஷ்ட² வா காந்த ஸ்வாவஸ்தா² து நிவேதி³தா || 2.139 ||

அஸாவநாத³ராக்ஷேபோ யத³நாத³ரவத்³வச: |
ப்ரியப்ரயாணம் ருந்த⁴த்யா ப்ரயுக்தமிஹ ரக்தயா || 2.140 ||

க³ச்ச² க³ச்ச²ஸி சேத்காந்த பந்தா²ந: ஸந்து தே ஸிவா: |
மமாபி ஜநம் தத்ரைய பூ⁴யாத³யத்ர க³தோ ப⁴வாந் || 2.141 ||

இத்யாஸீர்வசநாக்ஷேபோ யதா³ஸீர்வாத³வர்த்மநா |
ஸ்வாவஸ்தா²ம் ஸுசிசயந்த்யைவ காந்தயாத்ரா நிஷித்⁴யதே || 2.142 ||

யதி³ ஸத்த்யைவ யாத்ரா தே காப்யந்யா ம்ரு³க்³யதாம் த்வயா |
அஹமத்³யைவ ருத்³தா⁴ஸ்மி ரந்த⁴ராபேக்ஷேண ம்ரு³த்யநா || 2.143 ||

இத்யேஷ ப்ருஷாக்ஷேப: ப்ருஷாக்ஷரபூர்வகம் |
காந்தஸ்யாக்ஷிப்யதே யஸ்மாத்தப்ரஸ்தா²நம் ப்ரேமநிக்⁴நயா || 2.144 ||

க³ந்தா சேத்³க³ச்ச² தூர்ணம் தே கர்ணௌ யாந்தி புரா ரவா: |
ஆர்தப³ந்து⁴முகோ²த்³கீ³ர்ணா: ப்ரயாணபரிபந்தி²ந: || 2.145 ||

ஸாசிவ்ய்வாக்ஷேப ஏவைஷ யத³த்ர ப்ரதிஷித்⁴யதே |
ப்ரியப்ரயாணம் ஸாசிவ்யம் குர்வத்யேவாதிரக்தயா || 2.146 ||

க³ச்ச²தி வக்துமிச்சா²மி மத்ப்ரிய த்வத்ப்ரியைஷிணீ |
நிர்³க³ச்ச²தி முகாத²த்³வாணீ மா கா³ இதி கரோமி கிம் || 2.147 ||

யத்நாக்ஷேப: ஸ யத்நஸ்ய க்ரு²தஸ்யாநிஷ்டவஸ்துநி |
விபரீத²லோத்பத்தேராநர்த²க்யோபத³ர்ஸநாத் || 2.148 ||

க்ஷணம் த³ர்ஸநவிக்⁴நாய பக்ஷமஸ்பந்தா³ய குப்யத: |

ப்ரேம்ண: ப்ரயாணம் த்வம் ப்³ரூஹி மயா தஸ்யேஷ்டமிஷ்யதே || 2.149 ||

ஸோ⁵யம் பரவஸாக்ஷேபோ யத்ப்ரேமபரதந்த்ரயா |

தயா நிஷித்⁴யதே யாத்ராந்யஸ்யார்த²ஸோபஸூசநத் || 2.150 ||

ஸஹிஷ்யே விரஹம் நாத² தே³ஹ்யத்³ரு³ஸ்யாஞ்ஜநம் மம |

யத்³க்தநேத்ராம் கந்த³ர்ப: ப்ரஹுர்தா மாம் ந பஸ்யதி || 2.151 ||

து³ஷ்கரம் ஜீவநோபாயமுபந்யஸ்யோபருத்⁴யதே |

பத்யு: ப்ரஸ்தா²நமித்யாஹுருபாயாக்ஷேபமீத்³ரு³ஸம் || 2.152 ||

ப்ரவ்ரு³த்தைவ ப்ரயாமீதி வாணீ வல்லப⁴ தே முகா²த் |

அயதாபி த்வயேதா³நீம் மந்த³ப்ரேம்ண மமாஸ்தி கிம் || 2.153 ||

ரோஷாக்ஷேபோ⁵யமுத்³நிக்தஸ்நேஹநிர்யந்த்ரிதாத்மநா |

ஸம்ரப்³த⁴யா ப்ரியாரப்³த⁴ம் ப்ரயாணம் யந்நிஷித்⁴யதே || 2.154 ||

முக்³த⁴ காந்தஸ்ய யாத்ரோக்திஸ்ரவணாதே³வ மூர்சி²தா |

பு³த்³த⁴வா வக்தி ப்ரியம் த்³ரு³ஷ்ட்வா கிம் சிரேணாக்³தோ ப⁴வாந் || 2.155 ||

இதி தத்காலஸம்பூ⁴தமூர்ச²யாக்ஷிப்யதே க³தி: |

காந்தஸ்ய காத்ராக்ஷயா யந்மூர்சா²க்ஷேப ஸ ஈத்³ரு³ஸ: || 2.156 ||

நாக்⁴ராதம் ந க்ரு³தம் கர்ணே ஸ்த்ரீபி⁴ர்மது⁴நி நார்பிதம் |

த்வத்³த்³விஷாம் தீ³ர்கி⁴காஸ்யேவ விஸீர்ணம் நீலமுத்பலம் || 2.157 ||

அஸாவநுக்ரோஸாக்ஷேப: ஸாநுக்ரோஸமிவோத்பலே |

வ்யாவர்த்ய கர்ம தத்³யோக்³யம் ஸோச்யாவஸ்தோ²பத³ர்ஸநாத் || 2.158 ||

அம்ரு³தாத்மநி பத்³மாநாம் த்³வேஷ்டரி ஸ்நிக்³த⁴தாரகே |

முகே²ந்தௌ³ தவ ஸத்யஸ்மிந்நபரேண கிமிந்து³நா || 2.159 ||

இதி முக்²யேந்து³ராக்ஷிப்தோ கு³ணந்கௌ³ணேந்து³வர்திந: |

தத்ஸமாந்த³ர்ஸயித்வேஹ ஸ்லிஷ்டாக்ஷேபஸ்ததா²வித:⁴ || 2.160 ||

அர்தோ² ந ஸம்ப⁴ரு³: கஸ்சிந்ந வித்³யா கா சித்³ர்சிதா |

ந தப: ஸஞ்சிந்தம் கிம் சித்³க³தம் ச ஸகலம் வய: || 2.161 ||

அஸாவநுஸயாக்ஷேபோ யஸ்மாத³நுஸயோத்தரம் |

அர்தா²ர்ஜநாதே³ர்வ்யாவ்ரு³த்தி³ர்ஸிதேஹ க³தாயுஷா || 2.162 ||

கிமயம் ஸரத³ம்போ⁴த:³ கிம் வா ஹம்ஸகத³ம்ப³கம் |

ருதம் நூபுரஸம்வாதி³ ஸ்ரூயதே தந்ந தோயத:~ || 2.163 ||

இத்யயம் ஸம்ஸயாக்ஷேப: ஸம்ஸயோ யந்நிவர்த்யதே |

த⁴ர்மேண ஹம்ஸஸுலபே⁴நாஸ்ப்ரு³ஷ்டக⁴நஜாநிதா || 2.164 ||

சித்ரமாக்ராந்தவிஸ்வோ⁵பி விக்ரமஸ்தே ந த்ரு³ப்யதி |

கதா³ வா த்³ரு³ஸ்யதே த்ரு³ப்திருதீ³ர்ணஸ்ய ஹவிர்⁴புஜ: || 2.165 ||

அயமர்தா²ந்தராக்ஷேப: ப்ரக்ராந்தோ யந்நிவார்யதே |

விஸ்மயோ⁵ர்த²ந்தரஸ்யேஹ த³ர்ஸநாத்ததஸ்த⁴ர்மண: || 2.166 ||

ந ஸ்தூயஸே நரேந்த³ர த்வம் த³தா³ஸீதி கதா³ சந |

ஸ்வமேவ மத்வா க்³ரு³ஹ்ணந்தி யதஸ்த்வத்³த⁴நமர்தி²ந: || 2.167 ||

இத்யேவமாதி³ராக்ஷேபோ ஹேத்வாக்ஷேப இதி ஸம்ரு³: த: |

அநேநைவ தி³ஸாந்யே⁵பி விகல்பா: ஸக்யமூஹிதும் || 2.168 || இத்யாக்ஷேபசக்ரம் ||

ஜ்ஞேயஹ்ஸோ⁵ர்தா²ந்தரந்யாஸோ வஸ்து ப்ரஸ்துத்ய கிம் சந |

தத்ஸாத⁴நஸமர்த²ஸ்ய ந்யாஸோ யோ⁵ந்யஸ்ய வஸ்துந: || 2.169 ||

விஸ்வயாபீ விஸேஷஸ்த:~ ஸ்லேஷாவித்³தோ⁴ விரோத⁴வாந் |

அயுக்தகாரீ யுக்தாத்மா யுக்தாயுக்தோ விபர்யய: || 2.170 ||

இத்யேவமாத³யோ பே⁴தா:~³ ப்ரயோகே³ஷ்வஸ்ய லக்ஷிதா: |

உதா³ஹரணமா²ஸேஷாம் ரூபவ்யக்த்யை நித³ர்ஸ்யதே || 2.171 ||

ப⁴க³வந்தௌ ஜக³ந்நேத்ரே ஸு³ர்யாசந்த³ரமஸாவபி |

பஸ்ய க³ச³த ஏவாஸ்தம் நியதி: கேந லங்க⁴யதே || 2.172 ||

பயோமுச: பரீதாபம் ஹரந்த்யேவ ஸரீரிணம் |

நவாத்மலாபோ⁴ மஹதாம் பரது:~³கோ²பஸாந்தயே || 2.173 ||

உத்பாத³யதி லோகஸ்ய பரீதிம் மலயமாருத: |

நநு தா³க்ஷிண்யஸம்பந்ந: ஸர்வஸ்ய ப⁴வதி ப்ரிய: || 2.174 ||

ஜக³தா³நந்த³யத்யேஷ மலினோ⁵பி நிஸாகர: |

அநுக்³ரு³ஹ்ணாதி ஹி பராநஸ்தோ³ஷோ⁵பி த்³விஜேஸ்வர: || 2.175 ||

மது⁴பாநகலாத்தகண்டா²ந்நிர்க³தோ⁵ப்யலிநாம் த⁴வநி: |

கடு⁴ப⁴வதி கர்ணஸ்ய காமிநாம் பாபமீத்³ரு³ஸம் || 2.176 ||

அயம் மம த³ஹுத்யங்க³மம்போ⁴ஜுத³லஸம்ஸ்தர: |

ஹுதாஸந்நரதிநிதி⁴ர்தா³ஹாத்மா நநு யுஜ்யதே || 2.177 ||

கூஹிணோது காமம் ஸீதாம்ஸூ: கிம் வஸந்தோ து³நோதி மாம் |

மலிநாசரிதம் கர்ம ஸூரபே⁴ர்நந்வஸாம்ப்ரதம் || 2.178 ||

குமுதா³ந்யபி தா³ஹாய கிமயம் கமலாகர: |

ந ஹீந்து³க்³ரு³ஹ்யேஷுக்³ரேஷு ஸூர்யக்³ரு³ஹ்யோ மது⁴ர்⁴வேத் || 2.179 ||

இத்யர்⁴தா²ந்தரந்யாஸசக்ரம் ||

ஸப்³தோ³பாத் தே ப்ராதீதே வா ஸாத்³ரு³ஸ்யே வஸ்துநோர்³த³வ்யோ: |

தத்ர யத்³பே⁴த³கத²நம் வ்யதிரேக: ஸ கத்²யதே || 2.180 ||

தை⁴ர்யலாவண்யகா³ம்⁴ர்யப்ரமுகை²ஸ்த்வமுத³ந்வத: |

கு³ணைஸ்துல்யோ³ஸி பே⁴த³ஸ்து வபுஷைவேத்³ரு³ஸேந தே || 2.181 ||

இத்யேகவ்யதிரேகோ³யம் த⁴ர்மேணைகத்ரவர்திநா |

ப்ரதீதிவிஷயப்ரா³ப்தே³ர்³யோ⁴யவர்³திந: || 2.182 ||

அபி⁴ந்நவேலௌ க³ம்⁴ரா⁴வம்⁴பு³ரா³ஸி⁴ர்⁴வா⁴நபி |

அஸாவஞ்ஜநஸங்காஸஸ்த்வம் து சாமீகரத்³யுதி: || 2.183 ||

உ⁴யவ்யதிரேகோ³யமு⁴யோ⁴ர்⁴பே⁴த³கௌ கு³ணௌ |

கார்ஷண்யம் பிஸங்க³தா சோபௌ⁴ யத்³ரு³த்³க்³த³ர்³ஸி⁴தா³விஹ || 2.184 ||

த்வம் ஸமுத்³ர்³ஸ்ச து³ர்³வாரௌ மஹாஸத்த்வௌ ஸதேஜஸௌ |

அயம் து யுவயோ⁴ர்⁴பே⁴த³:³ ஸ ஜடா³த்மா ப⁴ர்⁴வா⁴ந் || 2.185 ||

ஸ ஏஷ ஸ்வேஷரூபத்வாத்ஸஸ்வேஷ இதி க்³ரு³ஹ்யதாம் |

ஸாக்ஷேபஸ்ச ஸஹேதுஸ்ச த³ர்³ஸ்யதே தத³பி த்³வ்யம் || 2.186 ||

ஸ்தி²திமாநபி தீ⁴ரோ³பி ரத்நாநாமாகரோ³பி ஸந் |

தவ கக்ஷாம் ந யாத்யேவ மலிநோ மகராலய: || 2.187 ||

வஹந்நபி மஹீம் க்ரு³த்³ஸ்நாம் ஸஸைலத்³வீபஸாக³ர்³ாம் |

ப⁴ர்⁴த்ரு³பா⁴வாத்³பு⁴ஜங்கா³நாம் ஸேஷஸ்த்வத்தோ நிக்ரு³ஷ்யதே || 2.188 ||

ஸப்³தோ³பாதா³நஸாத்³ரு³ஸ்யவ்யதிரேகோ³யமீத்³ரு³:³ |

ப்ரதீயமாநஸாத்³ரு³ஸ்யோ³ப்யஸ்தி ஸோ³ப்யபி⁴தீ⁴யதே || 2.189 ||

த்வந்முக்²ம் கமலம் சேதி த்³வயோர்ப்யநயோர்³பி⁴தா³ |

கமலம் ஜலஸம்ரோஹி த்வந்முக்²ம் த்வது³பாஸ்³ர்யம் || 2.190 ||

அப⁴ருவிலாஸமஸ்ப்ரு³ஷ்டமத³ராக³ம் ம்ரு³கே³க்ஷணம் |

இத³ம் து நயநத்³வந்த³வம் தவ தக்ரு³ணபூ⁴ஷ்தம் || 2.191 ||

பூர்வஸ்மிந்பே⁴த³மாத்ரோக்திரஸ்மிந்நாதி⁴க்யத³ர்ஸநம் |

ஸத்³ரு³ஸ்வயதிரேகஸ்ச புந்ரந்ய: ப்ரத³ர்ஸ்யதே || 2.192 ||

த்வந்முக்²ம் புண்ட³ரீகம் ச பு²ல்லே ஸுரபி⁴க³ந்தி⁴நீ |

ப்⁴ரமத்³ப்⁴ரமரமம்போ⁴ஜம் லோலநேத்ரம் முக்²ம் து தே || 2.193 ||

சந்த³ரோ⁵யமம்ப³ரோத்தம்ஸோ ஹம்ஸோ⁵யம் தோயபூ⁴ஷணம் |

நபோ⁴ நக்ஷத்ரமாலீத³முத்²பு²ல்லகுமுத³ம் பய: || 2.194 ||

ப்ரதீய்மாநஸௌக்³ல்யாதி³ஸாம்யயோர்வியத³ம்ப⁴ஸோ: |

க்ரு³த: ப்ரதீதஸுத்³த⁴யோஸ்ச பே⁴தோ³ஸு³ம்மிம்ஸ்சந்த³ரஹம்ஸயோ: || 2.195 ||

பூர்வத்ர ஸாப்³த³வத்ஸாம்யமு⁴யத்ராபி பே⁴த³கம் |

ப்⁴ரு³ங்க³நேத்ராதி³ து³ல்யம் தத்ஸத்³ரு³ஸ்வயதிரேகதா || 2.196 ||

அரத்நாலோகஸம்ஹார்யமஹார்யம் ஸு³ர்யர்ஸம்பி⁴:⁴ |

த்³ரு³ஷ்டிரோத⁴கரம் யூநாம் யௌவந்ப்ர⁴வம் தம: || 2.197 ||

ஸஜாதீவ்யதிரேகோ⁵யம் தமோஜாதேரித³ம் தம: |

த்³ரு³ஷ்டிரோதி⁴தயா து³ல்யம் பி⁴ந்நமந்யைரத³ர்ஸரி தத் || 2.198 || இதி வ்யதிரேகசக்ரம்

||

ப்ரஸித்³த⁴ஹேதுவ்யாவ்ரு³த்த்யா யத்கிஞ்சிட்காரணந்தரம் |

யத்ர ஸ்வாபா⁴விகத்வம் வா விபா⁴வ்யம் ஸா விபா⁴வநா || 2.199 ||

அபீதக்ஷி³ப³காத³ம்ப³மஸம்ம்ரு³ஷ்டாப⁴லாம்ப³ர்ம் |

அப்ரஸாதி³தஸுத்³தா⁴ம்ப³ ஜக³தா³ஸீந்மநோஹரம் || 2.200 ||

அநஞ்ஜிதாஸிதா த்³ரு³ஷ்டி³ப்⁴ரூரநாவர்ஜிதா நதா |

அரஞ்ஜிதோ⁵ருணஸ்சாயமத⁴ரஸ்தவ ஸுந்த³ரி || 2.201 ||

யத³பீதாதி³ஜந்யம் ஸ்யாதக்ஷி³ப³த்வாத³யந்யஹேதுஜம் |

அஹேதுகம் ச தஸ்யேஹ விவக்ஷேத்யவிருத்³த⁴தா || 2.202 ||

வக்த்ரம் நிஸர்க³ஸுரபி⁴ வபுரவ்யாஜஸுந்த³ர்ம் |

அகாரணரிபுஸ்சந்த³ரோ நிர்நிமித்தாஸுஹ்ரு³த்ஸ்மர: || 2.203 ||

நிஸர்கா³தி³பதை³ரத்ர ஹேது: ஸாக்ஷாந்நிவர்தித: |

உக்தம் ச ஸுரபி⁴த்வாதி³ ப²லம் தத்ஸா விபா⁴வநா || 2.204 || இதி விபா⁴வநாசக்ரம் ||

வஸ்து கிஞ்சித³பி⁴ப்ரேத்ய தத்துல்யஸ்யாந்யவஸ்துந: |

உக்தி: ஸங்க்ஷேபரூபத்வாத்ஸா ஸமாஸோக்திரிஷ்யதே || 2.205 ||

பிப³ந்மது⁴ யதா²காமம் ப்⁴ரமர: ப²ல்பங்கஜே |

அப்யஸந்நத³த⁴ஸௌரப்யம் பஸ்ய சம்ப³தி குட்³மலம் || 2.206 ||

இதி ப்ரௌடா⁴ங்க³நாப³த்³த⁴ரதிலீஸ்ய ராகி³ண: |

கஸ்யாம் சிதி³ஹ பா³லாயாமிச்சா²வ்ரு³த்திர்விபா⁴வ்யதே || 2.207 ||

விஸேஷ்யமாத்ரபி⁴ந்நாபி துல்யாகாரவிஸேஷண ||

அஸ்த்யஸாவபராப்யஸ்தி பி⁴ந்நாபி⁴ந்நவிஸேஷண || 2.208 ||

ருட⁴மூல: ப²லப⁴ரை: புஷ்ணந்நநிஸமர்தி²ந: |

ஸாந்த³ர்ச்சா²யோ மஹாவ்ரு³க்ஷ: ஸோ⁵மமாஸாதி³தோ மயா || 2.209 ||

அநல்பவிடபாபோ⁴க: ³ ப²லபுஷ்பஸம்ரு³த்³தி⁴மாந் |

ஸோச்ச²ர்ய: ஸ்தை²ர்யவாந்தை³வாதே³ஷ லப்³தோ⁴ மயா த்³ரும: || 2.210 ||

உப⁴யத்ர புமாந்கஸ்சித்³வ்ரு³க்ஷத்வேநோவர்ணித: |

ஸர்வே ஸாதா⁴ரண த⁴ர்மா: பூர்வத்ராந்யத்ர து த்³வ்யம் || 2.211 ||

நிவ்ரு³த்த்வயாலஸம்ஸர்கோ³ நிஸர்க³மது⁴ராஸய: |

அயமம்போ⁴நிதி: ⁴ கஷ்டம் காலேந பரிஸூஷ்யதி || 2.212 ||

இத்யாபூர்வஸமாஸோக்தி: பூர்வத⁴ர்மநிவர்தநாத் |

ஸமுத்³ரேண ஸமாநஸ்ய பும்ஸோ வ்யாபத்திஸூசநாத் || 2.213 || இதி

ஸமாஸோக்திசக்ரம் ||

விவக்ஷா யா விஸேஷஸ்ய லோகஸீமாதிவர்திநீ |

அஸாவதிஸயோக்தி: ஸ்யாத³லங்காரோத்தமா யதா² || 2.214 ||

மல்லிகாமாலபா⁴ரிண்ய: ஸர்வாங்க³ணர்த்³ர்ச்சந்த³நா: சோம: ஸர்வாங்க³ம்

வ்யாப்நோதீதி ஸர்வாங்க³ணம் |

க்ஷேமமவத்யோ ந லக்ஷ்யந்தே ஜ்யோத்ஸநாயாமபி⁴ஸாரிகா: || 2.215 ||

சந்த³ராதபஸ்ய பா³ஹு³ஸ்யமுக்³தமு³த்கர்ஷவத்தயா |
ஸம்ஸயாதிஸயாதீ³நாம் வ்யக்த்யை கிம் சிந்நித³ர்ஸ்யதே || 2.216 ||

ஸ்தநயோர்ஜக⁴நஸ்யாபி மத்⁴யே மத்⁴யம் ப்ரியே தவ |
அஸ்தி நாஸ்தீதி ஸந்தே³ஹோ ந மே⁵த்³யாபி நிவர்ததே || 2.217 ||

நிர்ணேதும் ஸக்யமஸ்தீதி மத்⁴யம் தவ நிதம்பி³நி |
அந்யதா²நுபபத்த்யைவ பயோத⁴ரப⁴ரஸ்தி²தே: || 2.218 ||

அஹோ விஸாலம் பூ⁴பால பு⁴வநத்ரிதயோத³ர்ம் |
மாதி மாதுமஸக்யோ⁵பி யஸோராஸிர்யத³த்ர தே || 2.219 ||

அலங்காராந்தராணமப்யேகமாஹு: பராயணம் |
வாக்³ஸமஹிதாமுக்³திமிமாமதிஸயாஹ்வயம் || 2.220 || இ³த்யதிஸயோக்திசக்ரம் ||

அந்யதை²வ ஸ்தி²தா வ்ரு³த்திஸ்சேதநஸ்யேதரஸ்ய வா |
அந்யதே²த்ப்ரேக்ஷ்யதே யத்ர தாமுத்ப்ரேக்ஷாம் விது³ர்யதா² || 2.221 ||

மாத்யந்தி³நார்கஸந்தத்த: ஸரஸீம் கா³ஹதே க³ஜ: |
மந்யே மார்தண்ட³க்³ரு³ஹ்யாணி பத்³மாந்யுத்³த⁴ர்துமுத்³யத: || 2.222 ||

ஸநாதும் பாதும் பி³ஸாந்யத்தும் கரிணோ ஜலகா³ஹநம் |
தத்³வைரநிஷ்கர்யாயேதி கவிநோத்ப்ரேக்ஷய வர்ண்யதே || 2.223 ||

கர்ணஸ்ய பூ⁴ஷணமித³ம் மமாயாதிவிரோதி⁴ந: |
இதி கர்ணோத்பலம் ப்ராயஸ்தவ த்³ரு³ஷ்ட்யா விலங்க்யதே || 2.224 ||

அபாங்க³பா⁴க³பாதிந்யா த்³ரு³ஷ்டேரம்ஸுபி⁴ருத்பலம் |
ஸ்ப்ரு³ஸ்யதே வா ந வேத்யேவம் கவிநோத்ப்ரேக்ஷய வர்ண்யதே || 2.225 ||

லிம்பதீவ தமோ⁵ங்கா³நி வர்ஷதீவாஞ்ஜநம் நப: ⁴ |
இதீ³த³மிபி பூ⁴யிஷ்ட²முத்ப்ரேக்ஷாலக்ஷணநந்விதம் || 2.226 ||

கேஷாம் சிது³பமாப்⁴ராந்திரிவஸ்ருத்யேஹ ஜாயதே |
நோபமாநம் திங்நதேநேத்யதிகர்மயாப்தபா⁴ஷிதம் || 2.227 ||

உபமாநோபமேயத்வம் துல்யத⁴ர்மவ்யபேக்ஷயா |
லிம்பதேஸ்தமஸஸ்சாஸௌ த⁴ர்ம: கோ⁵த்ர ஸமீக்ஷயதே || 2.228 ||

யதி³ லேபநமேவேஷ்டம் லிம்பதிர்நாம கோ⁵பர: |
ஸ ஏவ த⁴ர்மோ த⁴ர்மீ சேத்யநுந்மத்தோ ந பா⁴ஷதே || 2.229 ||

கர்தா யத³யுபமாநம் ஸ்யாந்நயக்³பூ⁴தோ⁵ஸௌ க்ரியாபதே³ |
ஸ்வக்ரியாஸாத⁴நவ்யக்³ரோ நாலமந்யத³பேக்ஷிதும் || 2.230 ||

யோ விம்பத்யமுநா துல்யம் தம இத்யபி ஸம்ஸத: |
அங்கா³நீதி ந ஸம்ப³த³த⁴ம் ஸோ⁵பி ம்ரு³க்³ய: ஸமோ கு³ண: || 2.231 ||

யதே²ந்து³ரிவ தே வக்த்ரமிதி காந்தி: ப்ரதீயதே |
ந ததா² விம்பதேர்லேபாத³ந்யத³த்ர ப்ரதீயதே || 2.232 ||

தது³பஸ்லேஷணர்தோ²ச்யம் விம்பதிர்த⁴வாந்தகர்த்ரு³க: |
அங்க³கர்மா ச பும்ஸைவமுத்ப்ரேக்ஷயத இதீஷ்யதாம் || 2.233 ||

மந்யே ஸங்கே த⁴ருவம் ப்ராயோ நூநமித்யேவமாதி³பி: |
உத்ப்ரேக்ஷா வ்யஜ்யதே ஸப்³தை³ரிவஸப்³தோ³பி தாத³ரு³ஸ: || 2.234 ||
இத்யுத்ப்ரேக்ஷாசகர்ம் ||

ஹேதுஸ்ச ஸுக்ஷமலேஸௌ ச வாசாமுத்தமபூ⁴ஷணம் |
காரகஜ்ஞாபகௌ ஹேதுா தௌ சாநேகவிதௌ⁴ யதா² || 2.235 ||

அயமாந்தோ³விதப்ரௌட⁴சந்த³நத³ருமபல்லவ: |
உத்பாத³யதி ஸர்வஸ்ய ப்ரீதிம் மலயமாருத: || 2.236 ||

ப்ரீத்யுத்பாத³நயோக்³யஸ்ய ரூபஸ்யாத்ரோபப்³ரு³ம்ஹணம் |
அலங்காரதயோத்³தி³ஷ்டம் நிவ்ரு³த்தாவபி தத்ஸமம் || 2.237 ||

சந்த³நாரண்யமாதூ⁴ய ஸ்ப்ரு³ஷ்ட்வா மலயநிர்ஜ²ராந் |
பதி²காநாமபா⁴வாய பவநோ⁵யமுபஸ்தி²த: || 2.238 ||

அபா⁴வஸாத⁴நாயாலமேவம்பூ⁴தோ ஹி மாருத: |
விரஹஜ்வரஸம்பூ⁴தமநோஜ்ஞாரோசகே ஜநே || 2.239 ||

நிவர்த்யே ச விகார்யே ச ஹேதுத்வம் தத³பேக்ஷயா |
ப்ராப்யே து கர்மணி ப்ராய: க்ரியாபேகைக்ஷவ ஹேதுதா || 2.240 ||

ஹேதுர்நிர்வர்தநீயஸ்ய த³ர்ஸித: ஸேஷயோர்த³வயோ: |
த³த்த்வோதா³ஹரணத்³வந்த³வம் ஜ்ஞாபகோ வர்ணயிஷ்யதே || 2.241 ||

உத்ப்ரவாலாண்யரண்யாநி வாப்ய: ஸம்ப²ல்லபங்கஜா: |
சந்த³ர்: பூர்ணஸ்ச காமேந பாந்த²த்³ரு³ஷ்டேர்விஷம் க்ரு³தம் || 2.242 ||

மாநயோக்³யாம் கரோமீதி ப்ரியஸ்தா²நஸ்தி²தாம் ஸகீ²ம் |
 பா³லா ப⁴ரூப⁴ங்க³ஜிஹ்மாஶீ பஸ்யதி ஸ்பு²ரிதாத⁴ரா || 2.243 ||

க³தோ⁵ஸ்தமர்கோ பா⁴தீ³ந்து³ர்யாந்தி வாஸாய பக்ஷிண: |
 இதீ³த³மபி ஸாத⁴வேவ காலாவஸ்தா²நிவேத³நே || 2.244 ||

அவத⁴யையிந்து³பாதா³நாமஸாத⁴யைஸ்சந்த³நாம்ப⁴ஸாம் |
 தே³ஹோஷ்மபி: ஸு³போ³த⁴ம் தே ஸகி² காமாதூரம் மந: || 2.245 ||

இதி லக்ஷயா: ப்ரியோகே³ஷு ரம்யா ஜ்ஞாபகஹேதவ: |
 அபா⁴வஹேதவ: கே சித்³வ்யாஹ்ரியந்தே மநோஹரா: || 2.246 ||

அநப⁴யாஸேந வித்³யாநாமஸம்ஸர்கே³ண தீ⁴மதாம் |
 அநிக்³ரஹேண சாஶூ³ரூ³ஜாயதே வ்யஸநம் ந்ரு³ணம் || 2.247 ||

க³த: காமகதோ²ந்மாதோ³ க³விதோ யௌவநஜ்வர: |
 ஶூ³தோ மோஹஸ்ச்யுதா த்ரு³ஷ்ணா க்ரு³தம் புண்யாஸ்ரமே மந: || 2.248 ||

வநாந்யமுநி ந க்ரு³ஹாண்யேதா நத்³யோ ந யோஷித: |
 ம்ரு³கா³ இமே ந தா³யாதா³ஸ்தந்மே நந்த³தி மாநஸம் || 2.249 ||

அத்யந்தமஸதா³ர்யா³னாமநலோசிதசேஷ்டிதம் |
 அதஸ்தேஷாம் விவர்த⁴ந்தே ஸததம் ஸர்வஸம்பத:³ || 2.250 ||

உத்³யாநஸஹகாரா³னாமநுத்³பி⁴ந்நா ந மஞ்ஜீ |
 தே³ய: பதி²கநா³ணம் ஸதில: ஸலிலாஞ்ஜலி: || 2.251 ||

ப்ராக³பா⁴வாதி³ரூபஸ்ய ஹேதுத்வமிஹ வஸ்துந: |
 பா⁴வாபா⁴வஸ்வரூபஸ்ய கார்யஸ்யோத்பாத³நம் ப்ரதி || 2.252 ||

தூ³ரகார்யஸ்தத்ஸஹஜ: கார்யாநந்தரஜஸ்ததா² |
 அயுக்தயுக்தகார்யௌ சேத்யஸங்க்²யாஸ்சித்ரஹேதவ: || 2.253 ||

தே⁵மீ ப்ரியோக³மர்கே³ஷு கௌ³ணவ்ரு³த்திவ்யபாஸ்ரயா: |
 அத்யந்தஸுந்த³ரா த்³ரு³ஷ்டாஸ்ததூ³தா³ஹ்ரு³தயோ யதா² || 2.254 ||

த்வத³பாங்கா³ஹ்வயம் ஜைத்ரமநங்கா³ஸ்த்ரம் யத³ங்க³நே |
 முக்தம் தத³ந்யதஸ்தேந ஸோ⁵ப்யஹம் மநஸி ஶூ³த: || 2.255 ||

ஆவிர்ப⁴வதி நா³ணம் வய: பர்யஸ்தஸைஸவம் |
 ஸஹைவ விவிதை: பு³ம்ஸாமங்க³ஜோந்மாத³வி⁴ரம: || 2.256 ||

பஸ்சாத்பர்யஸ்ய கிரணுநுதீ³ர்ணம் சந்த³ரமண்ட³லம் |

ப்ராகே³வ ஹரிணுகூ³ணமுதீ³ர்ணோ ராக³ஸாக³ர் || 2.257 ||

ராஜ்ஞாம் ஹஸ்தாரவிந்தா³நி குட்³மலீகுருதே குத: |

தே³வ த்வச்சரணத்³வந்த³வராக³பா³லாதப: ஸ்ப்ரு³ஸந் || 2.258 ||

பாணிபத்³மாநி பூ⁴பாநாம் ஸங்கோசயிதுமீஸதே |

த்வத்பாத³நக²சந்த³ராணமர்சிஷ: குந்த³நிர்மலா: || 2.259 ||

இதி ஹேதுவிகல்பாநாம் த³ர்ஸிதா க³திர்³ரு³ஸீ || இதி ஹேதுசக்ரம் ||

இங்கி³தாகாரலக்ஷயோ³ஸ்த:² ஸௌக்ஷம்யாத்ஸலிக்ஷம இதி ஸ்ம்ரு³த: || 2.260 ||

கதா³ நௌ ஸங்க³மோ பா⁴வீத்யாகீர்ணே வக்துமக்ஷமம் |

அவேத்ய காந்தமப³லா லீலாபத்³மம் ந்யமீலயத் || 2.261 ||

பத்³மஸம்மீலநாத³த்ர ஸலிசீதோ நிஸி ஸங்க³ம: |

ஆஸ்வாஸயிதுமிச்ச²ந்த்யா ப்ரியமங்க³ஜபீடி³தம் || 2.262 ||

மத³ர்பிதத்³ரு³ஸஸ்தஸ்யா கீ³தகோ³ஷ்ட²யாமவர்த⁴த |

உத்³தா³மராக³த்ரலா சா²யா காபி முகா²ம்பு³ஜே || 2.263 ||

இத்யநுத்³பி⁴ந்நரூபத்வாத்³ரத்யுத்ஸவமநோரத²ஹ் |

அநுல்லங்ஹக்³யைவ ஸலிக்ஷமத்வமபூ⁴த³த்ர வ்யவஸ்தி²த: || 2.264 || இதி

ஸலிக்ஷமசக்ரம் ||

லேஸோ லேஸேந நிர்பி⁴ந்நவஸ்துரூபநிகூ³ஹநம் |

உதா³ஹரண ஏவாஸ்ய ரூபமாவிர்⁴விஷ்யதி || 2.265 ||

ராஜகந்யாநுரக்தம் மாம் ரோமோத்³பே⁴தே³ந ரக்ஷக: |

அவக³ச்சே²யுரா ஜ்ஞாதமஹோ ஸீதாநிலம் வநம் || 2.266 ||

ஆநந்தா³ஸ்ரு ப்ரவ்ரு³த்தம் மே கத²ம் த்³ரு³ஷ்ட²வைவ கந்யகாம் |

அக்ஷி மே புஷ்பரஜஸா வாதோத்³தூ⁴தேந தூ³ஷிதம் || 2.267 ||

இத்யேவமாதி³ஸ்தா²நே³யமலங்காரோ³திஸோப⁴தே |

லேஸமேகே விது³ர்நிந்தா³ம் ஸ்துதிம் வா லேஸத: க்ரு³தாம் || 2.268 ||

யுவைஷ கு³ணவாந்ராஜா யோக்³யஸ்தே பதிரூர்ஜித: |

ரணோத்ஸவே மந: ஸக்தம் யஸ்ய காமோத்ஸவாத³பி || 2.269 ||

வீர்யோத்கர்ஷஸ்துதிர்நிந்தை³வாஸ்மிந்பா⁴வநிவ்ரு³த்தயே |
கந்யாயா: கஸ்பதே போ⁴கா³ந்நிர்விவிசுஷார்நிரந்தரம் || 2.270 ||

சபலோ நிர்³யஸ்சாஸௌ ஜந: கிம் தேந மே ஸகி² |
ஆக: ³ப்ரமார்ஜநாயைவ சாடவோ யேந ஸிக்ஷிதா: || 2.271 ||

தோ³ஷாபா⁴ஸோ கு³ண: கோ⁵பி த³ர்ஸிதஸ்சாடுகாரிதா |
மாநம் ஸகி²ஜநோத்³தி³ஷ்டம் கர்தும் ராகா³த³ஸக்தயா || 2.272 || இதி லேஸசக்ரம்
||

உத்³தி³ஷ்டாநாம் பதா³ர்²நாமநூத்³தே³ஸோ யதா²க்ரமம் |
யதா²ஸங்க²யமிதி ப்ரோக்தம் ஸங்க²யாநம் க்ரம இத்யபி || 2.273 ||

த்⁴ருவம் தே சோரிதா தந்வி ஸ்மிதேக்ஷணமுக²த்³யுதி: |
ஸ்நாதும்ப: ⁴ப்ரவிஷ்டாயா: குமுதோ³த்பலபங்கஜை: || 2.274 || இதி க்ரம: ||

ப்ரேய: ப்ரியதராக²யாநம் ரஸவத்³ரஸபேஸலம் |
ஊர்ஜஸ்வி ரூடா⁴ஹங்காரம் யுக்தோத்கர்ஷம் ச தத்த்ரயம் || 2.275 ||

அத்³ய யா மம கோ³விந்த³ ஜாதா த்வயி க்³ரு³ஹாக³தே |
காலேநைஷா ப⁴வேத்ப்ரீதிஸ்தவைவாக³மநாத்பந: || 2.276 ||

இத்யாஹ யுக்தம் விது³ரோ நாந்யதஸ்தாத்³ரு³ஸீ த்⁴ரு³தி: |
ப⁴க்திமாத்ரஸமாராத்⁴ய: ஸுப்ரீதஸ்ச ததோ ஹரி: || 2.277 ||

ஸோம: ஸூர்யோ மருத்³பூ⁴மிர்வ்யோம ஹோதாநலோ ஜலம் |
இதி ரூபாண்யதிக்ரம்ய த்வாம் த்³ரஷ்டும் தே³வ கே வயம் || 2.278 ||

இதி ஸாக்ஷாத்த்³ரு³தே தே³வே ராஜ்ஞோ யத்³ராதவர்மண: |
ப்ரீதிப்ரகாஸநம் தச்ச ப்ரேய இத்யவக³ம்யதாம் || 2.279 ||

ம்ரு³தே⁵தி ப்ரேத்ய ஸங்க³ந்தும் யயா மே மரணம் மதம் |
ஸைவாவந்தீ மயா லப்³தா⁴ கத²மத்ரைவ ஜந்மநி || 2.280 ||

ப்ராக்ப்ரீதி³ர்³ஸிதா ஸேயம் ரதி: ஸ்ரு³ங்கா³ரதாம் க³தா |
ரூபபா³ஹூ³ல்யயோகே³ந ததி³த³ம் ரஸவத்³வச: || 2.281 ||

நிக்³ரு³ஹ்ய கேஸேஷ்வாக்ரு³ஷ்டா க்ரு³ஷ்ண யேநாக்³ரதோ மம |
ஸோ⁵யம் து: ³ஸாஸந: பாபோ லப்³த: ⁴கிம் ஜீவதி க்ஷணம் || 2.282 ||

இத்யாருஹ்ய பராம் கோடிம் க்ரோதோ⁴ ரௌத்³ராத்தமதாம் க³த: |
பீ⁴மஸ்ய பர்யத: ஸத்ருமித்யேதத்³ரஸவத்³வச: || 2.283 ||

அஜித்வா ஸார்ணவாமுர்வீமநிஷ்ட்வா விவிதை⁴ர்மகை:² |
அத்³வா சார்த்²மர்தி²ப்⁴யோ ப⁴வேய: பார்தி²வ: கத²ம் || 2.284 ||

இத்யுத்ஸாஹ: ப்ரக்ரு³ஷ்டாத்மா திஷ்ட²ந்வீரரஸாத்மநா |
ரஸவத்த்வம் கி³ராமாஸாம் ஸமர்த²யிதுமீஸ்வர: || 2.285 ||

யஸ்யா: குஸுமஸ்ய்யாபி கோமலாங்க³யா ருஜாகர்³ |
ஸாதி⁴ஸேதே கத²ம் தந்²வீ ஹுதாஸநவதீம் சிதாம் || 2.286 ||

இதி காருண்யமுத்³ரிக்தமலங்காரதயா ஸ்ம்ரு³தம் |
ததா²பரே⁵பி பீ³ப⁴த்ஸஹாஸ்யாத்³பு⁴தப⁴யாநகா: || 2.287 ||

பாயம் பாயம் தவாரீ³ணம் ஸோணிதம் பாணிஸம்புடை: |
கௌணபா: ஸஹ ந்ரு³த்யந்தி கப³ந்தை⁴ரந்த்ரபூ⁴ஷண: || 2.288 ||

இத³மம்லாநமாநாயா லக்³நம் ஸ்தநதடே தவ |
சா²த்³யதாமுத்தரீ³யேண நவம் நக²பத³ம் ஸகி² || 2.289 ||

அம்ஸுகாநி ப்ரவாலாநி புஷ்பம் ஹாராதி³பூ⁴ஷணம் |
ஸாகா²ஸ்ச மந்தி³ரான்யேஷாம் சித்ரம் நந்த³நஸாகி²நாம் || 2.290 ||

இத³ம் மகோ⁴ந: குலிஸம் தா⁴ராஸந்நிஹிதாநலம் |
ஸ்மரணம் யஸ்ய தை³த்யஸ்த்ரீ³க³ர்⁴பாதாய கல்பதே || 2.291 ||

வாக்யஸ்யாக்³ராம்யதாயோநிர்மாதூ⁴ர்யே த³ர்ஸிதோ ரஸ: |
இஹ த்வஷ்டரஸாயத்தா ரஸவத்தா ஸ்ம்ரு³தா கி³ராம் || 2.292 || இதி ரஸவச்சக்ரம்
||

அபகர்தாஹமஸ்மீதி ஹ்ரு³தி³ தே மா ஸ்ம் பூ⁴த்³ப⁴யம் |
விமு³கே²ஷு ந மே க²ட்³க:³ ப்ரஹர்தும் ஜாது வாஞ்ச²தி || 2.293 ||

இதி முக்த: பரோ யுத்³தே⁴ நிருத்³தோ⁴ த³ர்⁴பஸலிநா |
பும்ஸா கேநாபி தஜ்ஜ்ஞேயமுர்ஜஸ்வீத்யேவமாதி³கம் || 2.294 || இத்யூர்ஜஸ்வி ||

அர்த²மிஷ்டமநாக்²யாய ஸாக்ஷாத்தஸ்யைவ ஸித்³த⁴யே |
யத்³ப்ரகாராந்தராக்²யாநம் பர்யாயோக்தம் ததி³ஷ்யதே || 2.295 ||

த³ஸத்யஸௌ பரப்⁴ரு³தஹ்ஸஹகாரஸ்ய மஞ்ஜரீம் |

தமஹம் வாரயிஷ்யாமி யுவாப்⁴யாம் ஸ்வைரமாஸ்யதாம் || 2.296 ||

ஸங்க³மய்ய ஸகீ²ம் யூநா ஸங்கேதே தத்³ரதோத்ஸவம் |

நிர்வர்தயிதுமிச்ச²ந்த்யா கயாப்யபஸ்ரு³தம் தத: || 2.297 || இதி பர்யாயோக்தம் ||

கிஞ்சிதா³ரப⁴மாணஸ்ய கார்யம் தை³வவஸாத்தபுந: |

தத்ஸாத⁴நஸமாபத்திர்யா ததா³ஹு: ஸமாஹிதம் || 2.298 ||

மாநமஸ்யா நிராகர்தும் பாத³யோர்மே பதிஷ்யத: |

உபகாராய தி³ஷ்டயைதது³தீர்ணம் க⁴நக³ர்ஜிதம் || 2.299 || இதி ஸமாஹிதம் ||

ஆஸ்யஸ்ய விபூ⁴தேர்வா யந்மஹத்வமநுத்தமம் |

உதா³த்தம் நாம தம் ப்ராஹுரலங்காரம் மநீஷிபி: ⁴ || 2.300 ||

கு³ரோ: ஸஸநமத்யேதும் ந ஸஸாக ஸ ராக⁴வ: |

யோ ராவணஸிரிச்சே²த³கார்யபா⁴ரே⁵ப்யவிக்லவ: || 2.301 ||

ரத்நபி⁴த்திஷு ஸங்க்ராந்தை: ப்ரதிபி³ம்³ஸதைர்வரு³த: |

ஜ்ஞாதோ லங்கேஸ்வர: க்ரு³ச்ச²ராதா³ஞ்ஜநேயேந தத்த்வத: || 2.302 ||

பூர்வத்ராஸ்யமாஹாதம்யமத்ராப்⁴யுத³யகௌ³ரவம் |

ஸுவ்யஞ்ஜிதமிதி ப்ரோக்தமுதா³த்த³வ்யமப்யத: ³ || 2.303 || இத்யுதா³த்தம் ||

அபஹ்நுதிரபஹ்நுத்ய கிஞ்சித³ந்யார்த²த³ர்ஸநம் |

ந பஞ்சேஷு ஸ்மரஸ்தஸ்ய ஸஹஸ்ரம் பத்ரிணமிதி || 2.304 ||

சந்த³நம் சந்த³ரிகா மந்தோ³ க³ந்த⁴வாஹுச்ச த³க்ஷண: |

ஸேயமக்³நிமயீ ஸ்ரு³ஷ்டிர்மயி சீதா பராந்ப்ரதி || 2.305 ||

ஸைஸிரியமப்⁴யுபேத்யைவ பரேஷ்வாத்மநி காமிநா |

ஓஷண்யப்ரகாஸநாத்ஸ்ய ஸேயம் விஷயநி:நுதி: || 2.306 ||

அம்ரு³தஸ்யந்தி³கிரணஸ்சந்த³ர்மா நாமதோ மத: |

அந்ய ஏவாயமர்தா²த்மா விஷ்ணிஷ்யந்தி³தீ³தி: || 2.307 ||

இதி சந்த³ரத்வமேவேந்தௌ³ நிவர்த்யார்தா²ந்தராத்தமதா |

உக்தா ஸ்மரார்தேநேத்யேஷா ஸ்வருபாபஹ்நுதிர்தமதா || 2.308 ||

உபமாபஹ்நுதி: பூர்வமுபமாஸ்வேவ த³ர்ஸிதா |

இத்யபஹ்நுதிபே⁴தா³நாம் லக்ஷயோ லக்ஷயேஷு விஸ்தர: || 2.309 || இத்யபஹ்நுதி:

||

ஸ்லிஷ்டமிஷ்டமநேகார்த²மேகருபாந்விதம் வச: |

தத³பி⁴ந்நபத³ம் பி⁴ந்நபத³ப்ராயமிதி த்³விதா⁴ || 2.310 ||

அஸாவுத³யமாருட:⁴ காந்திமாந்ரக்தமண்ட³ல: |

ராஜா ஹரதி லோகஸ்ய ஹ்ரு³த³யம் ம்ரு³து³பி:⁴ கரை: || 2.311 ||

தோ³ஷாகரேண ஸம்ப³த்⁴ந்நக்ஷத்ரபத²வர்திநா |

ராஜ்ஞா ப்ரதோ³ஷோ மாமித்த²மப்ரியம் கிம் ந பா³த⁴தே || 2.312 ||

உபமாருபகாஷேபவ்யதிரேகாதி³கோ³சரா: |

ப்ராகே³வ த³ர்ஸிதா: ஸ்லேஷா த³ர்ஸ்யந்தே கே சநாபரே || 2.313 ||

அஸ்த்யபி⁴ந்நக்ரிய: கஸ்சித³விருத்³த⁴க்ரியோ⁵பர: |

விருத்³த⁴க்ர்மா சாஸ்த்யந்ய: ஸ்லேஷோ நியமவாநபி || 2.314 ||

நியமாஷேபருபோக்திரவிரோதீ⁴ விரோத⁴யபி |

தேஷாம் நித³ர்ஸநேஷவேவ ருபமாவிர்⁴விஷ்யதி || 2.315 ||

வக்ரா: ஸ்வபா⁴வமது⁴ரா: ஸம்ஸந்த்யோ ராக³முல்³ப³ணம் |

த்³ரு³ஸோ தூ³த்யஸ்ச கர்ஷந்தி காந்தாபி:⁴ ப்ரேஷிதா: ப்ரியாந் || 2.316 ||

மது⁴ரா ராக³வர்தி⁴ந்ய: கோமலா: கோகிலாகி³ர: |

ஆகர்ண்யந்தே மத³கலாஹ்ஸ்லிஷ்யந்தே சாஸிதேக்ஷநா: || 2.317 ||

ராக³மாத³ர்ஸயந்நேஷ வாருணீயோக³வர்தி⁴தம் |

திரோப⁴வதி த⁴ர்மாம்ஸூரங்க³ஜஸ்து விஜ்³ரு³ம்⁴தே || 2.318 ||

நிஸ்த்ரிம்ஸத்வமஸாவேவ த⁴நுஷ்யேவாஸ்ய வக்ரதா |

ஸரேஷவேவ நரேந்த³ர்ஸ்ய மார்க³ணத்வம் ச வர்ததே || 2.319 ||

பத்³மாநாமேவ த³ண்டே³ஷு கண்டகஸ்த்வபி ரக்ஷதி |

அத²வா த்³ரு³ஸ்யதே ராகி³மிது²நாலிங்க³நேஷ்வபி || 2.320 ||

மஹீ⁴ரு³த்³பூ⁴ரிகடகஸ்தேஜஸ்வீ நியதோத³ய: |

த³க்ஷ: ப்ரஜாபதிஸ்சாஸீத்ஸ்வாமீ ஸக்தித⁴ர்ஸ்ச ஸ: || 2.321 ||

அச்யுதோ⁵ப்யவ்ரு³ஷ்ச்சே²த³ ராஜாப்யவிதி³தக்ஷய: |

தே³வோ⁵ப்ய அவிபு³தோ⁴ ஜஜ்³ரூ ஸங்கரோ⁵ப்யபு⁴ஜங்க³வாந் || 2.322 || இதி

ஸ்லேஷசக்ரம் ||

கு³ணஜாதிக்ரியாத³ர்நாம் யத்து வைகல்யத³ர்ஸநம் |

விஸேஷத³ர்ஸநாயைவ ஸா விஸேஷோக்திரிஷ்யதே || 2.323 ||

ந கடோ²ர்ம் ந வா தீக்ஷணமாயுத⁴ம் புஷ்பத⁴ந்வந: |

ததா²பி ஜிதமேவாஸீத³முநா பு⁴வநத்ரயம் || 2.324 ||

ந தே³வகந்யகா நாபி க³ந்த⁴ர்வகுலஸம்ப⁴வா |

ததா²ப்யேஷா தபோப⁴ங்க³ம் விதா⁴தும் வேத⁴ஸோ⁵ப்யலம் || 2.325 ||

ந ப³த்த⁴ா⁴ ப்⁴ருகுடிர்நாபி ஸ்பு²ரிதோ த³ஸநச்ச²த³ |

ந ச ரக்தாப⁴வத்த³ரு³ஷ்டிர்ஜிதம் ச த³விஷதாம் குலம் || 2.326 ||

ந ரதா² ந ச மாதங்கா³ ந ஹயா ந ச பத்தய: |

ஸ்த்ரீ³னாமபாங்க³த்த³ரு³ஷ்டயைவ ஜீயதே ஜக³தாம் த்ரயம் || 2.327 ||

ஏகசக்ரோ ரதோ² யந்தா விகலோ விஷமா ஹயா: |

ஆக்ராமத்யேவ தேஜஸ்வீ ததா²ப்யர்கோ நப⁴ஸ்தலம் || 2.328 ||

ஸைஷா ஹேதுவிஸேஷோக்திஸ்தேஜஸ்வீதி விஸேஷணாத் |

அயமேவ க்ரமோ⁵ந்யேஷாம் பே⁴தா³நாமபி கல்பநே || 2.329 || இதி விஸேஷோக்திசக்ரம் ||

விவக்ஷிதகு³ணோதக்ரு³ஷ்டைர்யத்ஸமீக்ரு³த்ய கஸ்ய சித் |

கீர்தநம் ஸ்துதிநிந்தா³ர்த²ம் ஸா மதா துல்யயோகி³தா || 2.330 ||

யம: குபே³ரோ வருண: ஸஹஸ்ரா³க்ஷோ ப⁴வாநபி |

பி³ப⁴ர்ந்த்யநந்யவிஷயாம் லோகபால இதி ஸ்ருதிம் || 2.331 ||

ஸங்க³தாநி ம்ரு³கா³க்ஷணம் தடி³த்த³விலஸிதாநி ச |

க்ஷணத்த³வயம் ந திஷ்ட²ந்நி க⁴நாரப³தா⁴ந்யபி ஸ்வயம் || 2.332 || இதி துல்யயோகி³தா ||

விருத்த⁴ர்நாம் பதா³ர்தா²நாம் யத்ர ஸம்ஸர்க³த³ர்ஸநம் |

விஸேஷத³ர்ஸநாயைவ ஸ விரோத⁴ ஸ்ம்ரு³தோ யதா² || 2.333 ||

க்ஷஜிதம் ராஜஹம்ஸாநாம் வர்த⁴தே மத³மஞ்ஜுளம் |

க்ஷயதே ச மயூராணம் ருதமுதக்ரந்தஸௌஷ்ட²வம் || 2.334 ||

ப்ராவ்ரு³ஷேண்யைர்ஜலத⁴ரைரம்ப³ர்ம் து³ர்தி³நாயதே |

ராகே³ண புநரா³க்ரந்தம் ஜாயதே ஜக³தாம் மந: || 2.335 ||

தநுமத⁴யம் ப்ரு³து²ஸ்ரோணி ரக்தௌஷ்ட²மஸிதேக்ஷணம் |
நதநாபி⁴ வபு: ஸ்த்ரீ³ணம் கம் ந ஹரத்யந்நதஸ்தநம் || 2.336 ||

ம்ரு³ணலபா³ஹு ரம்போ⁴ரு பத்³மோத்பலமுகே²க்ஷணம் |
அபி தே ரூபமஸ்மாகம் தந்வி தாபாய கல்பதே || 2.337 ||

உத்³யாநமாருதோத்³தூ⁴தாஸ்துதசம்பகரேணவ: |
உத்³ஸ்ரயந்தி பாந்தா²நாமஸ்ப்ரு³ஸந்தோ⁵பி லோசநே || 2.338 ||

க்ரு³ஷ்ணர்ஜுநாநுரக்தாபி த்³ரு³ஷ்டி: கர்ணவலம்பி³நீ |
யாதி விஸ்வஸநீயத்வம் கஸ்ய தே கலபா⁴ஷ்நி || 2.339 ||

இத்யநேகப்ரகாரோ⁵யமலங்கார: ப்ரதீயதே || இதி விரோத⁴சக்ரம் ||
அப்ரஸ்துதப்ரஸம்ஸா ஸ்யாத³ப்ரக்ராந்தேஷு யா ஸ்துதி: || 2.340 ||

ஸுக²ம் ஜீவந்தி ஹரிண வநேஷ்வபரஸேவிந: |
அந்நையதநஸுலப⁴ஸ்த்ரு³ணத³ர்பா⁴ங்குராதி³பி:⁴ || 2.341 ||

ஸேயமப்ரஸ்துதைவாத்ர ம்ரு³க³வ்ரு³த்தி: ப்ரஸஸ்யதே |
ராஜாநுவந்தநக்லேஸநிர்விண்ணேந மநஸ்விநா || 2.342 || இத்யப்ரஸ்துதப்ரஸம்ஸா ||

யதி³ நிந்த³ந்நிவ ஸ்தௌதி வ்யாஜஸ்துதிரஸௌ ஸ்மர்தா |
தோ³ஷாபா⁴ஸா கு³ண ஏவ லப⁴ந்தே ஹ்யத்ர ஸந்நிதி⁴ம் || 2.343 ||

தாபஸேநாபி ராமேண ஜிதேயம் பூ⁴ததா⁴ரிணீ |
த்வயா ராஜ்ஞாபி ஸைவேயம் ஜிதா மா பூ⁴ந்மத³ஸ்தவ || 2.344 ||

புமஸ: புராணதா³ச்சி²த்³ய ஸ்ரீஸ்த்வயா பரிபு⁴ஜ்யதே |
ராஜந்நிக்ஷாகுவம்ஸஸ்ய கிமித³ம் தவ யுஜ்யதே || 2.345 ||

பு⁴ஜங்க³போ⁴க³ஸம்ஸக்தா கலத்ரம் தவ மேதி³நீ |
அஹங்கார: பராம் கோடிமாரோஹதி குதஸ்தவ || 2.346 ||

இதி ஸ்லேஷாநுவித்³தா⁴நாமந்யேஷாம் சோபலக்ஷயதாம் |
வ்யாஜஸ்துதிப்ரகாரா³ணமபர்யந்தஸ்து விஸ்தர: || 2.347 || இதி வ்யாஜஸ்துதி: ||

அர்தா²ந்தரப்ரவ்ரு³த்தேந கிம் சித்தத்ஸத்³ரு³ஸம் ப²லம் |
ஸத³ஸத்³வா நித³ர்ஸ்யேத யதி³ தத்ஸ்யாந்நித³ர்ஸநம் || 2.348 ||

உத்³யந்நேஷ ஸவிதா பத்³மேஷ்வர்பயதி ஸ்ரியம் |

விபா⁴வயிதும் ரு³த³தீ⁴நாம் ப²லம் ஸுஹ்ரு³த³நுக³ரஹம் || 2.349 ||

யாதி சந்த³ராம்ஸூபி⁴: ஸ்ப்ரு³ஷ்டா த⁴வாந்தராஜீ பராப⁴வம் |

ஸத³யோ ராஜவிருத³தா⁴நாம் ஸு³சயந்தீ து³ரந்ததாம் || 2.350 || இதி நிதி³ர்ஸநம் ||

ஸஹோக்தி: ஸஹபா⁴வேந கத²நம் கு³ணகர்மணம் |

அர்தா²நாம் யோ விநிமய: பரிவ்ரு³த்திஸ்து ஸா ஸ்ம்ரு³தா || 2.351 ||

ஸஹ தீ³ர்கா⁴ மம ஸ்வாஸைரிமா: ஸம்ப்ரதி ராத்ரய: |

பாண்டு³ராஸ்ச மமைவாங்கே: ஸஹ தாஸ்சந்த³ரபு⁴ஷ்ணஹ் || 2.352 ||

வர்த⁴தே ஸஹ பாந்தா²நாம் மூர்ச்ச²யா சூதமஞ்ஜீ |

பதந்தி ச ஸமம் தேஷாமஸூபி⁴ர்மலயாநிலா: || 2.353 ||

கோகிலாலாபஸூப⁴கா³ ஸுக³ந்தி⁴வநவாயவ: |

யாந்தி ஸார்த⁴ம் ஜநாநந்தை³ர்வ்ரு³த³தீ⁴ம் ஸுரபி⁴வாஸரா: || 2.354 ||

இத்யுதா³ஹ்ரு³தயோ த³த்தா: ஸஹோக்தேரத்ர காஸ்சந || இதி ஸஹோக்தி: ||

க்ரியதே பரிவ்ரு³த்தேஸ்ச கிம் சித்³ருபநிதி³ர்ஸநம் || 2.355 ||

ஸஸ்த்ரப்ரஹாரம் த³த³தா பு⁴ஜேந தவ பு⁴ஜாம் |

சிரார்ஜிதம் ஹ்ரு³தம் தேஷாம் யஸ: குமுத³பாண்டு³ர்ம் || 2.356 || இதி பரிவ்ரு³த்தி: ||

ஆஸீர்நாமாபி⁴லஷ்தே வஸ்துந்யாஸம்ஸநம் யதா² |

பாது வ: பரமம் ஜ்யோதிரவாங்மநஸகோ³சரம் || 2.357 || இத்யாஸீ: ||

அநந்வயஸஸந்தே³ஹாவ் உபமாஸ்வேவ த³ர்ஸிதௌ |

உபமாருபகம் சாபி ரூபகேஷ்வேவ த³ர்ஸிதம் || 2.358 ||

உத்ப்ரேக்ஷாபே⁴த³ ஏவாஸாவுத்ப்ரேக்ஷாவயவோ⁵பி ச |

நாநாலங்காரஸம்ஸ்ரு³ஷ்டி: ஸம்ஸ்ரு³ஷ்டிஸ்து நிக³த்யதே || 2.359 ||

அங்கா³ங்கி³பா⁴வாவஸ்தா²நம் ஸர்வேஷாம் ஸமகக்ஷதா |

இத்யலங்காரஸம்ஸ்ரு³ஷ்டேர்லக்ஷணீயா த³வயீ க³தி: || 2.360 ||

ஆக்ஷிபந்த்யரவிந்தா³நி முக³தே⁴ தவ முக²ஸ்ரியம் |

கோஸத³ண்ட³ஸமக³ராணம் கிமேஷாமஸ்தி து³ஷ்கரம் || 2.361 ||

லிம்பதீவ தமோ⁵ங்கா³நி வர்ஷதீவாஞ்ஜநம் நப:⁴ |

அஸத்புருஷஸேவேவ த³ரு³ஷ்டிர்நிஷ்ப²லதாம் க³தா || 2.362 ||

ஸ்லேஷ: ஸர்வாஸு புஷ்ணாதி ப்ராயோ வக்ரோக்திஷு ஸ்ரியம் |

பி⁴ந்நம் த³விதா⁴ ஸ்வபா⁴வோக்திர்வக்ரோக்திஸ்சேதி வாங்மயம் || 2.363 || இதி ஸம்ஸ்ரு³ஷ்டி: ||

தத³பா⁴விகமிதி ப்ராஹு: ப்ரப³ந்த⁴விஷயம் கு³ணம் |

பா⁴வ: கவேரபி⁴ப்ராய: காவ்யேஷ்வாஸித்த³தி⁴ ஸம்ஸ்தி²த: || 2.364 ||

பரஸ்பரோபகாரித்வம் ஸர்வேஷாம் வஸ்துபர்வணம் |

விஸேஷாணம் வ்யர்தா²நாமக்ரியா ஸ்தா²நவர்ணநா || 2.365 ||

வ்யக்திருக்திக்ரமப³லாத³க³மபீ⁴ரஸ்யாபி வஸ்துந: |

பா⁴வாயத்தாமித³ம் ஸர்வமிதி தத³பா⁴விகம் விது: || 2.366 || இதி பா⁴விகம் ||

யச்ச ஸந்த⁴யங்க³வ்ரு³த்த்யங்க³லக்ஷணாத³யாக³மாந்தரே |

வ்யாவர்ணிதமித³ம் சேஷ்டமலங்காரதயாஇவ ந: || 2.367 ||

பந்தா: ²ஸ ஏஷ விவ்ரு³த: பரிமாணவ்ரு³த்த்யா

ஸம்ஹ்ரு³த்ய விஸ்தரமநந்தமலங்க்ரியாணம் |

வாசாமதீத்ய விஷயம் பரிவர்தமாநா-

நப⁴யாஸ ஏவ விவரீதுமலம் விஸேஷாந் || 2.368 ||

இத்யாசார்யத³ண்டி³ந: க்ரு³தௌ காவ்யாத³ர்ஸேஸ்தா²லங்காரவிபா⁴கோ³ நாம த³விதீயோ பரிச்சே²த: ³ ||

த்ரு³தீய: பரிச்சே²த: ³

அவ்யேபேதவ்யபேதாத்மா வ்யாவ்ரு³த்திர்வர்ணஸம்ஹதே: |

யமகம் தச்ச பாதா³நாமாதி³மத⁴யாந்தகோ³சரம் || 3.1 ||

ஏகத³வித்ரிசதுஷ்பாத³யமகாநாம் விகல்பநா: |

ஆதி³மத⁴யாந்தமத⁴யாந்தமத⁴யாத³யாத³யந்தஸர்வத: || 3.2 ||

அத்யந்தப³ஹவஸ்தேஷாம் பே⁴தா: ³ ஸம்பே⁴த³யோநய: |

ஸுகரா து³ஷ்கராஸ்சைவ த³ரு³ஸர்யந்தே தத்ர கேசந || 3.3 ||

மாநேந மாநேந ஸகி²ப்ரணயோஸ்பூ⁴த் ப்ரியே ஜநே |

க²ண்டி³தா கண்ட²மாஸ்லிஷ்ய தமேவ குரு ஸத்ரபம் || 3.4 ||

மேக⁴நாதே³ந ஹம்ஸாநாம் மத³நோ மத³நோதி³நா |

நந்நுமாநம் மந: ஸ்த்ரீ³ணம் ஸஹ ரத்யா விகா³ஹதே || 3.5 ||

ராஜந்வத்ய: ப்ரஜா ஜாதா ப⁴வந்தம் ப்ராப்ய ஸாம்ப்ரதம் |
சதுரம் சதுரம்போ³தி⁴ரஸநோர்வீகக்³ரஹே || 3.6 ||

அரணயம் கைஸ்சிதா³க்ராந்தமந்யை: ஸத்³ம் தி³வோகஸாம் |
பதா³திரத²நாகா³ஸ்வரஹிதைரஹிதைஸ்தவ || 3.7 ||

மது⁴ரம் மது⁴ரம்போ⁴ஜவத³நே வத³ நேத்ரயோ: |
விப்⁴ரமம் ப்⁴ரமரப்⁴ரந்த்யா விட³ம்ப³யதி கிம்ந்வித³ம் || 3.8 || (கித்ர தே, கிம் நு தே)

வாரணோ வா ரணோத்³தா³மோ ஹயோ வா ஸ்மர: தி³ர்த⁴: |
ந யதோ ந யதோ⁵ந்தம் நஸ்தத³ஹோ விக்ரமஸ்தவ || 3.9 ||

ராஜிதைராஜிதைக்ஷண்யேந ஜீயதே தேவாத்³ரு³ஸார்ந்ரு³பை: |
நீயதே ச புநஸ்த்ரு³ப்த வஸுதா⁴ வஸுதா⁴ரயா || 3.10 ||

கரோதி ஸஹகாரஸ்ய கலிகோக்கலிகோத்தரம் |
மந்மநோ மந்மநோ⁵ப்யேஷ மத்தகோகிலநிஸ்வந: || 3.11 ||

கத²ம் த்வது³பலம்பா⁴ஸாவிஹதாவிஹ தாத்³ரு³ஸீ |
அவஸ்தா² நாலமாரோ⁶மங்க³நாமங்க³நாஸிநீ || 3.12 ||

நிக்³ரு³ஹ்ய நேத்ரே கர்ஷந்தி பா³லபல்லவஸோபி⁴நா |
தருணா தருணந் க்ரு³ஷ்டாநநிநோ நநிநோந்முகா:² || 3.13 ||

விஸதா³ விஸதா³மத்தஸாரஸே ஸாரஸே ஜலே |
குருதே கருதேந்யம் ஹம்ஸீ மாமந்தகாமிஷம் || 3.14 ||

விஷமம் விஷமந்வேதி மத³நம் மத³நந்த³ந: |
ஸஹேந்த³கலயாபோ⁴மலயா மலயாநில: || 3.15 ||

மாநிநீ மா நிநீஷுஸ்தே நிஷங்க³த்வமநங்க³மே |
ஹாரிணீ ஹாரிணீ ஸர்ம் தநுதாம் தநுதாம் யத: || 3.16 ||

ஜயதா த்வந்முகே²நாஸ்மாநகத²ம் ந கத²ம் ஜிதம் |
கமலம் கமலங்குர்வத³விமத்³த³லி மத்ப்ரியே || 3.17 ||

ரமணீ ரமணீயா மே பாடலா பாடலாம்ஸுகா |
வாருணீவாருணீபூ⁴தஸௌரபா⁴ ஸௌரபா⁴ஸ்பத³ம் || 3.18 ||

இதி பாதா³தி³யமகமவ்யபேதம் விகல்பிதம் |

வ்யபேதஸ்யாபி வண்ர்யந்தே விகல்பாஸ்தஸ்ய கேசநா || 3.19 ||

மது⁴ரேணத்³ரு³ஸாம் மாநம்மது⁴ரேண ஸுக³ந்தி⁴நா |

ஸஹகாரோத்³ப⁴மேநைவ ஸப்³த³ஸேஷம் கரிஷ்யதி || 3.20 ||

கரோ⁵திதாம்ரோ ராமாணம் தந்த்ரீதாநவிப்⁴ரமம் |

கரோதி ஸேஷர்யம் காந்தே வா ஸ்ரவணோத்பலதாநம் || 3.21 ||

ஸகலாபோல்லஸநயா கலாபிந்யாநுந்ரு³த்யதே |

மேகா⁴லீ நர்திதா வாதை: ஸகலாபோ விமுஞ்சதி || 3.22 ||

ஸ்வயமேவ க³லந்மாநகலி காமிநி தே மந: |

கலிகாமத்³ய நீபஸ்ய த்³ரு³ஷ்ட்வா காம் நு ஸ்ப்ரு³ஸேத்³த³ஸாம் || 3.23 ||

ஆருஹ்யாக்ரீஸைலஸ்ய சந்த்³ரகாந்தஸ்த²லீமிமாம் |

ந்ரு³த்யத்யேஷ சலச்சாருசந்த்³ரகாந்த: ஸிகா²வல: || 3.24 ||

உத்³த்⁴ரு³தா ராஜகாதூ³ர்வீ த்⁴ரியதே⁵த்³ய பு⁴ஜேந தே |

வராஹேணோத்³த்⁴ரு³தா யாஸௌ வராஹேருபரிஸ்தி²தா || 3.25 ||

கரணே தே ரணேஷ்வந்தகரேண த்³விஷதாம் ஹதா: |

கரேணவ: கூரத்³ரக்தா பா⁴ந்தி ஸாந்த்⁴யக⁴நா இவ || 3.26 ||

பரா³த்ரு³ஜீவ வாதைத்⁴ர்வஸ்தா ப⁴டைஸ்சமு: |

பரா³த்மிவ க்வாபி பரா³த்மம்ப³ரம் || 3.27 ||

பாது வோ ப⁴க³வத் விஷ்ணு: ஸதா³நவக⁴நத்³யுதி: |

ஸ தா³நவகுலத்⁴வம்ஸீ ஸதா³நவரத்³ந்திஹா || 3.28 ||

கமலே: ஸமகேஸாந்தே கமலோஷர்யாகரம் முக²ம் |

கமலேக்²யம் கரோஷி த்வம் கமலேவோந்மதி³ஷ்ணுஷு || 3.29 ||

முதா³ரமமந்வீதமுதா³ரமணிபூ⁴ஷ்ணு: |

மத்³ப⁴ரமத்³ரு³ஸ: கர்துமத்³ப⁴ரஜக⁴நா: கூமா: || 3.30 ||

உதி³தையந்யபுஷ்டாநாமாருதைர்மே ஹ்ரு³தம் மந: |

உதி³தையதி தே தூ³தி!மாருதைரபி த்³க்ஷிண: || 3.31 ||

ஸுராஜிதஹ்ரியோ யூநாம் தநுமத்⁴யாஸதே ஸ்த்ரிய: |

தநுமத்⁴யா கூரத்ஸவேத்³ஸுராஜிதமுகே²ந்த³வ: || 3.32 ||

இதி வ்யபேதயமகப்ரபே³தோ³ஸ்ப்யேஷ த³ர்ஸித: |

அவ்யபேதவ்யபேதாத்மா விகல்போ³ஸ்ப்யஸ்தி த³யதா² || 3.33 ||

ஸாலம் ஸாலம்ப³கலிகாஸாலம் ஸாலம் ந வீக்ஷிதும் |

நாலீ நாலீநவகுலாநாலீ நாலீகிரீரபி || 3.34 ||

காலம் காலமநாலக்ஷயதாரதாரகமீக்ஷிதும் |

தாரதாரம்யரஸிதம் காலம் காலமஹாக⁴நம் || 3.35 ||

யாம யாமத்ரயாதீ⁴நாயாமயா மரணம் நிஸா |

யாமயாம தி³யாஸ்வாதர்யாயா மயா மதி²தைவ ஸா || 3.36 ||

இத்யாதி³பாத³யமகவிகல்பஸ்யேத்³ரு³ஸீ க³தி: |

ஏவமேவ விகல்ப்யாநி யமகாநீதராண்யபி || 3.37 ||

ந ப்ரஞ்சப⁴யாத³ பே⁴தா:³ காத்ஸ்நேநாக²யாதும்பஸ்திதா: |

து³ஷ்கராபி⁴மதா ஏவ த³ஸ்ர்யந்தே தத்ர கேசந || 3.38 ||

ஸ்தி²ராயதே யதேந்த³ரியோ ந ஹீயதே யதேர்⁴வாந் |

அமாயதேயதே³ஸ்ப்யபூ⁴த் ஸுகா²ய தேயதே க்ஷயம் || 3.39 ||

ஸபா⁴ஸு ராஜந்நஸுராஹதைர்முகை²ர்மஹீஸுராணம் வஸுராஜிதை: ஸ்துதா: |

ந ப⁴ஸுரா யாந்தி ஸுராந்ந தே கு³ண: ப்ரஜாஸு ராகா³த்மஸு ராஸிதாம் க³தா: || 3.40 ||

தவ ப்ரியா ஸஞ்சரிதாப்ரமத்த யா விபூ⁴ஷணம் தா⁴ர்யமிஹாஸுமத்தயா |

ரதோத்ஸவாமோத³விஸேஷமத்தயா ந மே ப²லம் கிஞ்சந காந்திமத்தயா || 3.41 ||

ப⁴வாத³ரு³ஸா நா²ந ஜாநதே நதே ரஸம் விருத்³தே⁴ க²லு ஸந்நதேநதே |

ய ஏவ தீ³நா: ஸிரஸா நதேந தே சரந்த்யலம் தை³ந்யரஸேந தேந தே || 3.42 ||

லீலாஸ்மிதேந ஸுசிநா ம்ரு³து³நோதி³தேந

வ்யாலோகிதேந லகு⁴நா கு³ருணா க³தேந |

வ்யாஜ்ரு³ம்பி⁴தேந ஜக⁴நேந ச த³ர்ஸிதேந

ஸா ஹந்தி தேந க³லிதம் மம ஜீவிதேந || 3.43 ||

ஸ்ரீமாநமாநமரவத்ர்மஸமாநமாநமாநமாநதஜக³த்ப்ரத²மாநமாநம் |

பூ⁴மாநமாநயதி ய: ஸ்தி²திமாநமாநமாநமாநமாநமப்ரதிமாநமாநம் || 3.44 ||

ஸாரயந்தமுரஸா ரமயந்தீ ஸாரபூ⁴தமுருஸாரத⁴ரா தம் |

ஸாரஸாநுக்ரு³தஸாரஸகாஞ்சீ ஸா ரஸாயநமஸாரமவைதி || 3.45 ||

நயாநயாலோசநயாநயாநயாநயாநயாந்தா⁴ந் விநயாநயாயதே |

ந யாநயாஸீர்ஜிநயாநயா நயாநயாநயாஸ்தம் ஜநயாநயாஸ்ரிதாந் || 3.46 ||

ரவேண பெள⁴மோ த்⁴வஜவர்திவீரவே ரவேஜி ஸயத்யதுலாஸ்த்ரகௌ³ரவே |

ரவேரிவோக்³ர்ஸ்ய புரோ ஹரேரவே ரவேத துல்யம் ரிபுமஸ்ய பை⁴ரவே || 3.47 ||

மயாமயாலம்ப³யகலாமயாமயாமயாமயாதவ்யவிராமயாமயா |

மயாமயார்திம் நிஸயாமயாமயாமயாமயாமும் கருணாமயாமயா || 3.48 ||

மதாந்து⁴நாநாரமதாமகாமதாமதாபலப்³தா⁴க்³ரிமதாநுலோமதா |

மதாவயத்யுத்தமதாவிலோமதாமதாம்யகஸ்தே ஸமதா ந வாமதா || 3.49 ||

காலகாலக்³லகாலகாலமுக²காலகால-

காலகாலபநகாலகாலக்⁴நகாலகால- |

காலகாலஸிதகாலகா லலநிகாலகால-

காலகாலக்³து காலகாலகலிகாலகால || 3.50 ||

ஸந்த³ஷ்டயமகஸ்தா²நமந்தாதீ³ பாத³யோத்³ர்வயோ: |

உக்தாந்தர்³க³தமப்யேதத் ஸ்வாதந்தர்³யேணத்ர கீத்ர்யதே || 3.51 ||

உபோட⁴ரகா³ப்யப³லா மதே³ந ஸா

மதே³நஸா மந்யுரஸேந யோஜிதா |

ந யோஜிதாத்மாநமநங்க³தாபிதா-

ங்க³தாபி தாபாய மமாஸ நேயதே || 3.52 ||

அர்தா⁴ப்யாஸ: ஸமுத்³க:³ ஸ்யாத³ஸ்ய பே⁴தா³ஸ்த்ரயோ மதா: |

பாதா³ப்யாஸோ⁵ப்யநேகாத்மா வ்யஜ்யதே ஸ நிதி³ர்ஸறை: || 3.53 ||

நா ஸ்தே²ய: ஸத்த்வயா வஜ்ர்ய: பரமாயதமாநயா |

நாஸ்தே²ய: ஸ த்வயாவஜ்ர்ய: பரமாயதமாநயா || 3.54 ||

நரா ஜிதா மாநநயா ஸமேத்ய

ந ராஜிதா மாநநயா ஸமேத்ய |

விநாஸிதா வைப⁴வதாபநேந

விநாஸிதா வை ப⁴வதாபநேந || 3.55 ||

கலாபிநாம் சாருதயோபயந்தி
 வ்ரு³ந்தா³நி லாபோட⁴க⁴நாக³மாநாம் |
 வ்ரு³ந்த³நிலாபோட⁴க⁴நாக³மாநாம்
 கலாபிநாம் சாருதயோ⁵பயந்தி || 3.56 ||

ந மந்த³யாவர்ஜிதமாநஸாமத்யா
 நமந்த³யாவர்ஜிதமாநஸாத்மயா |
 உரஸ்யுபாஸ்தீர்ணபயோத⁴ரத்³வ்யம்
 மயா ஸமாலிங்க³யத ஜீவிதேஸ்வர: || 3.57 ||

ஸபா⁴ஸுரா³ணமப³லா விபூ⁴ஷிதா
 கு³ணஸ்தவாரோஹி ம்ரு³ணலநிர்மலை: |
 ஸ பா⁴ஸுரா³ணமப³லா விபூ⁴ஷிதா
 விஹாரயந்நிர்விஸ ஸம்பத: ³ புராம் || 3.58 ||

கலம் கமுக்தம் தநுமத்⁴யநாமிகா
 ஸ்தநத்³வயோ ச த்வத்³ரு³தே ந ஹந்த்யத: |
 ந யாதி பூ⁴தம் க³ணேந ப⁴வந்மு²கே²
 கலங்கமுக்தம் தநுமத்³த்⁴யநாமிகா || 3.59 ||

யஸஸ்ச தே தி³க்ஷு ரஜஸ்ச ஸைநிகா
 விதந்வதே⁵ஜோபம!த³ம்ஸரிதா யுதா⁴ |
 விதந்வதே⁵ஜோ⁵பமத³ம் ஸரிதாயுதா⁴
 த்³விஷா ச குர்வந்ந்தி குலம் தரஸ்விந: || 3.60 ||

பி³ப⁴ர்தி பூ⁴மேர்வலயம் பு⁴ஜேந தே
 பு⁴ஜங்க³ம்ப்மா ஸ்மரதோ மத³ஞ்சிதம் |
 ஸ்ர்ரு³ணாக்தமேகம் ஸ்வமவேத்ய பூ⁴த⁴ரம்
 பு⁴ஜங்க³மோ மா ஸ்ம ரதோ மத³ம் சிதம் || 3.61 ||

ஸ்மராநலோ மாநவிவர்தி⁴தோ ய: ஸ நிர்வ்ரு³திம் தே கிமபாகரோதி |
 ஸமந்ததஸ்தாமரஸேக்ஷணே ந ஸமம் ததஸ்தாமரஸே க்ஷணேந || 3.62 ||

ப்ரபா⁴வதோ நாமந வாஸவஸ்ய ப்ரபா⁴வதோ⁵நாம நவாஸவஸ்ய |
 ப்ரபா⁴வதோ நாம ந வா ஸவஸ்ய விச்சி²த்திராஸீத் த்வயி பிஷ்டபஸ்ய || 3.63 ||

பரம் பராயா ப³லவா ரணநாம் தூ⁴லீ: ஸ்த²லீவ்யோம விதா⁴ய ருந்த⁴ந |

பரம்பராயா ப³லவாரணாநாம் பரம் பராயா ப³லவாரணாநாம் || 3.64 ||

ந ஸ்ரத³த⁴தே⁴ வாசமஜ்ஜ!மித்²யாப⁴வத்³தி⁴தா⁴நாமஸமாஹிதாநாம் |
ப⁴வத்³தி⁴தா⁴நாமஸமாஹிதாநாம் ப⁴வத்³தி⁴தா⁴நாமஸமாஹிதாநாம் || 3.65 ||

ஸந்நாஹிதோமாநமராஜஸேந ஸந்நாஹிதோமாநமராஜஸேந |
ஸந்நா ஹிதோமாநமராஜஸேந ஸந்நாஹிதோ மாநம ரோஜஸே ந || 3.66 ||

ஸக்ரு³த்³ த்³விஸ்த்ரிஸ்ச யோ⁵ப⁴யாஸ: பா³த³ஸ்யைவம் ப்ரத³ர்ஸித: |
ஸ்லோகத்³வ்யம் து யுக்தார்²த்²ம் ஸ்லோகா⁴யாஸ: ஸ்ம்ரு³தோ யதா² || 3.67 ||

விநாயகேந ப⁴வதா வ்ரு³த்தோபசிதபா³ஹுநா |
ஸ்வமித்ரோத்³தா⁴ரிணபீ⁴தா ப்ரு³த்²வீயமதுலாஸ்ரிதா || 3.68 ||

விநாயகேம ப⁴வதா வ்ரு³த்தோபசிதபா³ஹுநா |
ஸ்வமித்ரோத்³தா⁴ரிணபீ⁴தா ப்ரு³த்²வீ யமதுலாஸ்ரிதா || 3.69 ||

ஏகாகாரம் சதுஷ்பாத³ம் தந்மஹாயமகாஹ்வயம் |
தத்ராபி த்³ரு³ஸ்யதே⁵ப⁴யாஸ: ஸா பரா யமகக்ரியா || 3.70 ||

ஸமாநயாஸமாநயா ஸமாநயா ஸ மாநயா |
ஸமாநயாஸமாந யா ஸமாநயாஸமாநயா || 3.71 ||

த⁴ரா⁴த⁴ராகாரத⁴ரா த⁴ரா⁴ப⁴ஜாம் ப⁴ஜாமஹீம் பாதுமஹீநவிக்ரமா: |
க்ரமாத் ஸஹந்தே ஸஹஸா ஹதாரயோ ரஸ்யோத்³த⁴ரா மாநது⁴ராவலம்பி³ந: || 3.72 ||

ஆவ்ரு³த்தி: ப்ராதிலோம்யேந பாதா³ர்³த⁴ஸ்லோககோ³சரா |
யமகம் ப்ரதிலோமத்வாத் ப்ரதிலோமமிதி ஸ்ம்ரு³த்²ம் || 3.73 ||

யாமதாஸ க்ரு³தாயாஸா ஸா யதா க்ரு³ஸதா மயா |
ரமணாரகதாத தேஸ்து ஸ்துதேதாகரணமர || 3.74 ||

நாதி³நோ⁵மத³நாதீ⁴: ஸ்வா நமே காசந காமிதா |
தாமிகா ந ச காமநே ஸ்வாதீ⁴நா த³மநோதி³நா || 3.75 ||

யாநமாநயமாராவிக்ஸோநாநஜநாஸநா |
யாமுதா³ர்ஸதாதீ⁴நாமாயாமநாதி³ ஸா || 3.76 ||

ஸா தி³நாமயமாயாமா நாதீ⁴தா ஸரதா³மியா |
நாஸநாஜநநா ஸோகவிராமாய ந மாநயா || 3.77 ||

வர்ணநாமேகரூபத்வம் யத³யேகாந்தரமர்த⁴யோ: |

கோ³முபி³கேதி தத் ப்ராஹூர்து³ஷ்கரம் தத்³விதோ³ யதா² || 3.78 ||

மத³நோ மதி³ராஶீ³ணமபாங்கா³ஸ்த்ரோ ஜயேத³யம் |

மதே³நோ யதி³ தத் ஶீ³ணமநங்கா³யாஞ்ஜவிம் த³தே³ || 3.79 ||

ஆஹூரர்த⁴ப்⁴ரமம் நாம ஸ்லோகார்த⁴ப்⁴ரமணம் யதி³ |

ததி³ஷ்டம் ஸர்வதோப⁴த்³ரம் ப்⁴ரமணம் யதி³ ஸர்வத: || 3.80 ||

மநோப⁴வ தவாநீகம் நோத³யாய ந மாநிநீ |

ப⁴யாத³மேயாமா மா வா வயமேநோமயா நத || 3.81 ||

ஸாமாயாமா மாயா மாஸா மாராநாயாயாநா ராமா |

யாநாவாராராவாநாயா மாயாராமா மாராயாமா || 3.82 ||

ய: ஸ்வரஸ்தா²நவர்ணநாம் நியமோ து³ஷ்கரோஷ்வஸௌ |

இஷ்டஸ்சது: ப்ரப்⁴ரு³த்யேஷு த³ஸ்ர்யதே ஸுகர: பர: || 3.83 ||

ஆம்நாயாநாமாஹாந்த்யா வாக்³ கீ³தீரீ: ப்ரீதார்பீ⁴தீ: |

போ⁴கோ³ ரோகோ³ மோதோ³ மோஹோ தே⁴ யே சேச்சே² தே³ஸோ ஶ்ஷமே || 3.84 ||

ஶ்ஷிதிவிஜிதிஸ்தி²திவிஹிதிவர்தரதய: பரக³தய: |

உரு ருருது⁴ர்³ரு து³து⁴வ்ரயுதி⁴ குரவ: ஸ்வமரிசூலம் || 3.85 ||

ஸ்ரீதீ³ப்³தீ ஹீகீர்தீ கீ:³ப்ரீதீ |

ஏதே⁴தே த்³வே த்³வே தே யே நேமே தே³வேஸே || 3.86 ||

ஸாமாயாமா மாயா மாஸா மாராநாயாயாநா ராமா |

யாநாவாராராவாநாயா மாயாராமாமாராயாமா || 3.87 ||

நயநாநந்த³ஜநநே நக்ஷத்ரக³ணஸாவிநி |

அக⁴நே க³க³நே த்³ரு³ஷ்டிரங்க³நே!த்³யதாம் ஸக்ரு³த் || 3.88 ||

அவிநீலாலகலதம் கம் ந ஹந்தி க⁴நஸ்தநி |

ஆநநம் நலிலச்சா²யநயநம் ஸஸிகாந்தி தே || 3.89 ||

அநங்க³லங்க⁴நாலக³நநாநாதங்கா ஸத³ங்க³நா |

ஸதா³நக⁴ ஸதா³நந்த³ நதாங்கா³ஸங்க³ஸங்க³த || 3.90 ||

அகா³கா³ங்கா³ங்க³காகாககா³ஹகாக⁴ககாகஹா |

அஹாஹாங்க³க²கா³ங்காக³க²காகக: || 3.91 ||

ரே ரே ரோருருரோருகா³கோ³கோ³கா³ங்க³கோ³க³கு:³ |
கிம் கேகாகாகுக: காகோ மாமா கா³மா மமாமம || 3.92 ||

தே³வாநாம் நந்த³நோ தே³வோ நோத³நோ வேத³நிந்தி³ந: |
தி³வம் து³தா³வ நா³தே³ந தா³நே தா³நவநந்தி³ந: || 3.93 ||

ஸுரி: ஸுராஸுராஸாரிஸார: ஸாரஸிஸாரஸா: |
ஸஸார ஸரஸீ: ஸீ³ ஸஸ³உரு: ஸ ஸுராரஸீ || 3.94 ||

நூநம் நூநநி நாநேந நாநேநாநாநி ந: |
நாநேநா நநு நாநூநேநேநாநாநிநோ நிநீ: || 3.95 ||

ப்ரஹேலிகீப்ரகாராணம் புநருத்³தி³ஸ்யதே க³தி: || 3.96 ||

கீ³ஆகோ³ஷ்ட²விநோதே³ஷு தஜ்ஜ்ஜைரூகீர்ணமந்த்ரணே |
பரவ்யாமோஹநே சாபி ஸோபயோகா:³ ப்ரஹேலிகா: || 3.97 ||

ஆஹு: ஸமாக³தாம் நாம கூ³டா⁴ர்தா²ம் பத³ஸந்தி⁴நா |
வஞ்சிதாந்யத்ர ரூடே⁴ந யத்ர ஸப்³தே³ந வஞ்சநா || 3.98 ||

வ்யுத்க்ராந்தாதிவ்வஹிதப்ரயோகா³ந்மோஹகாரிணீ |
ஸா ஸ்யாத் ப்ரமுஷிதா யஸ்யாம் து³ர்போ³த⁴ர்தா² பதா³வஸீ || 3.99 ||

ஸமாநருப கௌ³ணர்தா²ரோபிதைக்³ர்ரதி²தா பதை:³ |
பருஷா லக்ஷணஸ்தித்வமாத்ரவ்யுத்பாதி³தஸ்ருதி: || 3.100 ||

ஸங்க்²யாதா நாம ஸங்க்²யாநம் யத்ர வ்யாமோஹகாரணம் |
அந்யதா² ப⁴ஸதே யத்ர வாக்யார்த:² ஸா ப்ரகல்பிதா || 3.101 ||

ஸா நாமாந்தரிதா யஸ்யா நாம்நி நாநார்த்²கல்பநா |
நிப்⁴ரு³தா நிப்⁴ரு³தாந்யார்தா² துல்யதா⁴ர்மஸ்ப்ரு³ஸா கி³ரா || 3.102 ||

ஸமாநஸப்³தே³பந்யஸ்தஸப்³த³பர்யாயஸாதி⁴தா |
ஸம்மூடா⁴ம் நாம யா ஸாக்ஷாந்நிர்³தி³ஷ்டார்த²பி மூட⁴யே || 3.103 ||

யோக³மாலாத்மகம் நாம யஸ்யா: ஸா பாரிஹாரிகீ |
ஏகச்ச²ந்நாஸ்ரிதம் வ்யஜ்ய யஸ்யாமாஸ்யகோ³பநம் || 3.104 ||

ஸா ப⁴வேது³ப⁴யச்ச²ந்நா யஸ்யாமுப⁴யகோ³பநம் |
ஸங்கீர்ண நாம ஸா யஸ்யாம் நாநாலக்ஷணஸங்கர: || 3.105 ||

ஏதா: ஷோஸ நிர்³தி³ஷ்டா: பூர்வாசார்யை: ப்ரஹேலிகா: |
து³ஷ்டப்ரஹேலிகாஸ்சாந்யாஸ்தைரதீ⁴தாஸ்சதுர்த³ஸ || 3.106 ||

தோ³ஷாநபரிஸங்க²யேயாந் மந்யமாநா வயம் புந: |
ஸாத்⁴வீரேவாபி⁴தா⁴ஸ்யாமஸ்தா து³ஷ்டா யாஸ்த்வலக்ஷண: || 3.107 ||

ந மயாகோ³ரஸாபி⁴ஜ்ஞம் சேத: கஸ்மாத் ப்ரகுப்யஸி |
அஸ்தா²நருதி³தைரேதைரலமாலோஹிதேக்ஷணே || 3.108 ||

குப்³ஜாமாஸேவமாநஸ்ய யதா² தே வர்த⁴தே ரதி: |
நைவம் நிர்விஸ்தோ நாரீரமரஸ்த்ரீவிம்பி³நீ: || 3.109 ||

த³ண்டே³ சம்ப³தி பத்³மிந்யா ஹம்ஸ: கர்கஸகண்டகே |
முக்²ம் வல்கு³ரவம் குர்வம்ஸ்துண்டே³நாங்கா³நி க⁴த்³ரு³யந் || 3.110 ||

கா²தய: கநி காலே தே ஸ்பா²தய: ஸ்பீ²தவல்க³வ: |
சந்த்³ரே ஸாக்ஷாத்³ப⁴வந்த்யத்ர வாயவோ மம சாரிண: || 3.111 ||

அத்ரோத்³யாநே மயா த்³ரு³ஷ்டா வல்லீ பஞ்சபல்லவா |
பல்லவே பல்லவே சாத்³ர்ரா யஸ்யா: குஸுமமஞ்ஜரீ || 3.112 ||

ஸுரா: ஸுராலயே ஸ்வைரம் ப்⁴ரமந்தி த்³ஸநார்சிஷா |
மஜ்ஜந்த இவ மத்தாஸ்தே ஸௌர ஸரஸி ஸம்ப்ரதி || 3.113 ||

நாஸிக்யமத்⁴யா பரிதஸ்சாதுர்வண்யவிபூ⁴ஷிதா |
அஸ்தி காசித் புரீ யஸ்யாமஷ்டவர்மாட⁴த்³த⁴ட²ட²ட³ வயா ந்ரு³பா: || 3.114 ||

கி³ரா ஸ்க²லந்த்ய நம்ரேண ஸிரஸா தீ³நயா த்³ரு³ஸா |
திஷ்ட²ந்தமபி ஸோத்கம்பம் வ்ரு³த்³தே⁴மாம் நாநுகம்பஸே || 3.115 ||

ஆதௌ³ ராஜேத்யதீ⁴ராக்ஷி! பார்தி²வ: கோ⁵பி கீ³யதே |
ஸநாதநஸ்ச நைவாஸௌ ராஜா நைவ ஸநாதந: || 3.116 ||

ஹ்ரு³த்³ரவ்யம் ஜநம் த்யக்த்வா த⁴நவந்தம் வ்ரஜந்தி கா: |
நாநாப⁴ங்கி³ஸதாக்ரு³ஷ்டலோகா வேஸ்யா ந து³ர்த⁴ரா: || 3.117 ||

ஜிதப்ரக்ரு³ஷ்டகேஸாக்²யோ யஸ்தவாபூ⁴மிஸாஹ்வய: |
அஸௌ மாமுத்கமதி⁴கம் கரோதி கலபா⁴ஷிணி || 3.118 ||

ஸயநீயே பராவ்ரு³த்ய ஸயிதௌ காமிநௌ ருஷா |

ததை²வ ஸயிதௌ ராகா³த் ஸ்வைரம் முக²மசும்ப³தாம் || 3.119 ||

விஜிதாந்நப⁴வத்³வேஷிகு³ருபாத³ஹதோ ஜந |

ஹிமாபஹாமித்ரத⁴ரைவ்யாப்தம் வ்யோமாபி⁴நந்த³தி || 3.120 ||

ந ஸ்ப்ரு³ஸத்யாயுத⁴ம் ஜாது ந ஸ்த்ரீ³ணம் ஸ்தநமண்லம் |

அமநுஷ்யஸ்ய கஸ்யாபி ஹஸ்தோ³யம் ந கிலாப²ல: || 3.121 ||

கேந க: ஸஹ ஸம்பூ⁴ய ஸர்வகார்யேஷு ஸந்நிதி⁴ம் |

லப³த்⁴வா போ⁴ஜநகாலே து யதி³ த்³ரு³ஷ்டே நிரஸ்யதே || 3.122 ||

ஸயா ஸக³ஜா ஸேநா ஸப⁴டேயம் ந சேஜ்ஜிதா |

அமாத்ரு³கோ³யம் மூட:⁴ ஸ்யாத³க்ஷரஜ்ஞஸ்து ந: ஸுத: || 3.123 ||

ஸா நாமாந்தரிதாமிஸ்ரவஞ்சிதாருபயோகி³நீ |

ஏவமேவேதராஸாமப்யந்நேய: ஸங்கரக்ரம: || 3.124 ||

அபார்த² வ்யர்த²ம்மேகார்த²ம் ஸஸம்ஸயமபக்ரமம் |

ஸப³த்³ஹீநம் யதிப⁴ரஷ்டம் பி⁴ந்நவ்ரு³த்தம் விஸந்தி⁴கம் || 3.125 ||

தே³ஸகாலகலாலோகந்யாயாக³மவிரோதி⁴ ச |

இதி தோ³ஷா த³ஸைவைதே வஜ்ர்யா: காவ்யேஷு ஸூரிபி:⁴ || 3.126 ||

ப்ரதிஜ்ஞாஹேதுத்³ரு³ஷ்டாந்தஹாநிர்³தோ³ஷோ ந வேத்யஸௌ |

விசார: கர்கஸப்ராயஸ்தேநாலீ⁴நே கிம் ப²லம் || 3.127 ||

ஸமுதா³யார்த²ஸூந்யம் யத் தத³பார்த²மிதீ³ஷ்யதே |

தந்மத்தோந்மத்தபா³லாநாமுக்தேரந்யத்ர த³ஷ்யதி || 3.128 ||

ஸமுத்³ர்: பீயதே தே³வைரஹமஸ்மி ஜராதூர: |

அமீ க³ர்ஜந்தி ஜீமுதா ஹரேரையாண: ப்ரிய: || 3.129 ||

இத³மஸ்வஸ்த²சித்தாநாமாபி³தா⁴நமநிந்தி³தம் |

இதரத்ர கவி: கோ வா ப்ரயுஞ்ஜீதைவமாதி³கம் || 3.130 ||

ஏகவாக்யே ப்ரப³ந்தே⁴ வா பூர்வாபரபராஹதம் |

விருத்³தா⁴ர்த²தயா வ்யர்த²மிதி தோ³ஷேஷு பட்²யதே || 3.131 ||

ஜஹி ஸத்ருகுலம் க்ரு³ஸ்த்நம் ஜய விஸ்வம்ப⁴ராமிமாம் |

ந ஹி தே கோ³பி வித்³வேஷ்டா ஸர்வபூ⁴தாநுகம்பிந: || 3.132 ||

அஸ்தி காசித³வஸ்தா² ஸா ஸாபி⁴ஷங்க³ஸ்ய சேதஸ: |

யஸ்யாம் ப⁴வேத³பி⁴மதா விருத்³தா⁴ர்த²பி பா⁴ரதீ || 3.133 ||

பரதா³ராபி⁴லாஷோ மே கத²மார்யம்ஸ்ய யுஜ்யதே |

பிபா³பி தரலம் கதா³ நு த³ஸநச்ச²த³ம் || 3.134 ||

அவிஸேஷேண பூர்வோக்தம் யதி³ பூ⁴யோ⁵பி கீத்ர்யே |

அர்த²தரு: ஸப்³த³தோ வாபி ததே³கார்த²ம் மதம் யதா² || 3.135 ||

உத்காமுந்மநயந்த்யதே பா³லாம் தத³லகத்விஷ: |

அம்போ⁴த⁴ராஸ்தடி³த்வந்தோ க³ம்பீ⁴ரா: ஸ்தநயித்நவ: || 3.136 ||

அநுகம்பாத³யத்ஸயோ யதி³ கஸ்சித்³ விவக்ஷயதே |

ந தோ³ஷ: புநருக்தோ⁵பி ப்ரத்யுதேயமலங்க்ரு³தி: || 3.137 ||

ஹந்யதே ஸா வராரோஹா ஸ்மரேணாகாண்வைரிணா |

ஹந்யதே சாருஸர்வாங்கீ³ ஹந்யதே மஞ்ஜுபா⁴ஷிணீ || 3.138 ||

நிர்ணயார்த²ம் ப்ரயுக்தாநி ஸம்ஸயம் ஜநயந்தி சேத் |

வசாம்ஸி தோ³ஷ ஏவாஸௌ ஸஸம்ஸய இதி ஸ்ம்ரு³த: || 3.139 ||

மநோரத²ப்ரியாலோகரஸலோலேக்ஷணே ஸகி² |

ஆராத³வ்ரு³த்திரஸௌ மாதா ந க்ஷமா த³ரஷ்டுமீத்³ரு³ஸம் || 3.140 ||

ஈத்³ரு³ஸம் ஸம்ஸயாயைவ யதி³ ஜாது ப்ரயஜ்யதே |

ஸ்யாத³லங்கார ஏவாஸௌ ந தோ³ஷஸ்தத்ர தத்³யதா² || 3.141 ||

பஸ்யாம்யநங்க³ஜாதங்கலங்கி⁴தாம் தாமநிந்தி³தாம் |

காலேநைவ கடோ²ரேண க்³ரஸ்தாம் கிம் நஸ்த்வதா³ஸயா || 3.142 ||

காமார்தா க⁴ர்மதப்தா வேத்யநிஸ்சயகரம் வச: |

யுபாநமாகுலீகர்துமிதி தூ³த்தாஹ நர்மணா || 3.143 ||

உத்³தே³ஸாநுகு³ணோ⁵ர்தா²நாமநுதே³ஸோ ந சேத் க்ரு³த: |

அபக்ரமாபி⁴தா⁴நம் தம் தோ³ஷமாசக்ஷதே பு³தா:⁴ || 3.144 ||

ஸ்தி²திநிர்மாணஸம்ஹாரஹேதவோ ஜக³தாமஜா: |

ஸம்ப⁴நாராயணம்போ⁴ஜயோநய: பாலயந்து வ: || 3.145 ||

யத்ந: ஸம்ப³நத⁴விஜ்ஞாநஹேது: கோ⁵பி க்ரு³தோ யதி³ |

க்ரமலங்க⁴நம்ப்யாஹுர்ந தோ³ஷம் ஸூரயோ யதா² || 3.146 ||

ப³நது⁴த்யாக³ஸ்தநுத்யாகோ³ தே³ஸத்யாக³ இதி த்ரிஷு |
ஆத³யந்தாவாயதக்லேஸௌ மத்⁴யம: கூணிகஜ்வர: || 3.147 ||

ஸப்³த³ஹீநமநாலக்ஷயலக்ஷயலக்ஷணபத்³த⁴தி |
பத்³ப்ரயோகோ³ஸரிஷ்டேஷ்ட: ஸஷ்டேஷ்டஸ்து ந து³ஷ்யதி || 3.1148 ||

அவதே ப⁴வதே பா³ஹுர்மஹீமர்ணவஸக்வீம் |
மஹாராஜந்நஜிஜ்ஞாஸௌ நாஸ்தீத்யாஸாம் கி³ராம் ரஸ: || 3.149 ||

த³க்ஷிணாத்³ரேருபஸரந் மாருதஸ்குதபாத³பாந் |
குருதே லலிதாதூ⁴தப்ரவாலாங்குரஸோபி⁴ந: || 3.150 ||

இத்யாதி³ஸாஸ்த்ரமாஹாதம்யத்³ரஸநாலஸசேதஸாம் |
அபபா⁴ஷணவத்³ பா⁴தி ந ச ஸௌபா⁴க்³யமுஜ்ஜ²தி || 3.151 ||

ஸ்லோகேஷு நியதஸ்தா²நம் பத்³ச்சே²த³ம் யதிம் விது:³ |
தத்³பேதம் யதிப்⁴ரஷ்டம் ஸ்ரவணோத்³வேஜநம் யதா || 3.152 ||

ஸ்தீ³னாம் ஸங்கீ³தவிதி⁴மயமாதி³த்யவம்ஸயோ நரேந்த்³ர்:
பஸ்யத்யக்லிஷ்டரஸமிஹ ஸரிஷ்டைரமேத்யாதி³ து³ஷ்டம் |
கார்யாகார்யாண்யமவிகலாந்யாக³மேநைவ பஸ்யந்
வஸ்யாமுர்வீவஹதி ந்ரு³ப இத்யஸ்தி சைவம் ப்ரயோக: || 3.153 ||

லுப்தே பதா³ந்தே ஸரிஷ்டஸ்ய பத்³த்வம் நிஸ்சிதம் யதா |
ததா ஸந்தி⁴விகாராந்தம் பத்³மேவேதி வண்ர்யதே || 3.154 ||

ததா²பி கடு கர்ணநாம் கவயோ ந ப்ரயுஜ்யதே |
த்⁴வஜிநீ தஸ்ய ராஜ்ஞ: கே தூத்³ஸ்தஜலதே³த்யத: || 3.155 ||

வர்ணநாம் ந்யூநதாதி⁴க்யே கு³ருலக்⁴வயதா²ஸ்தி²தி: |
யத்ர தங்க்திந்நவ்ரு³த்தம் ஸ்யாதே³ஷ தோ³ஷ: ஸுநிந்தி³த: || 3.156 ||

இந்து³பாதா:³ ஸிஸிரா ஸ்ப்ரு³ஸந்தீத்யூநவர்ணதா |
ஸஹகாரஸ்ய கிலஸயாந்யாத்³ர்ராணீத்யதி⁴காக்ஷரம் || 3.157 ||

காமேந பா³னா நிஸிதா விமுக்தா ம்ரு³கே³க்ஷணாஷ்வித்யயதா²கு³ருத்வம் |
மத்³நபா³னா நிஸிதா: பததந்தி வாமேக்ஷணாஷ்வித்யயதா²லகு⁴த்வமே || 3.158 ||

ந ஸம்ஹிதாம் விவக்ஷாமீத்யஸந்தா⁴நம் பதே³ஷு யத் |

தத்³விஸந்த⁴தி நிர்³தி³ஷ்டம் ந ப்ரக்³ரு³ஹ்யாதி³ஹேதுகம் || 3.159 ||

மந்தா³ந்லேந சரதா அங்க³நாக³ண்ட³மண்ட³லே |

லுப்தமுத்³பே³தி³ க⁴ர்மாம்போ³ நப⁴ஸ்யஸம்நம்நஸ்யபி || 3.160 ||

ஆஸு ராத்ரிஷ்விதி ப்ராஜ்ஞைஞரூத்நயங்க³மீத்³ரு³ஸம் || 3.161 ||

தே³ஸோ³த்³ரிவநராஷ்ட்ராதி³ காலோ ராதிம்ரதி³வர்தவ: |

ந்ரு³த்யகீ³தப்ர³பு³ரு³தய: கலா: காமார்த²ஸம்ஸ்ரயா: || 3.162 ||

சராசராணம் பூ⁴தாநாம் ப்ரவ்ரு³த்திர்லோகஸம்ஜ்ஜிதா |

ஹேதுவித்³யாத்மகோ ந்யாய: ஸஸம்ரு³தி: ஸ்ருதிராக³ம: || 3.163 ||

தேஷு தேஷ்வயதா²ருட⁴ம் யதி³ கிஞ்சித் ப்ரவர்ததே |

கவே: ப்ரமாதா³த்³ தே³ஸாதி³விரோதோ⁴த்யேதது³ச்யதே || 3.164 ||

கப்ரபாத³பாமர்ஸஸுரபி⁴ர்மலயாநில: |

கலிங்க³வநஸம்பூ⁴தா ம்ரு³க³ப்ராயா மதங்க³ஜா: || 3.165 ||

சோலா: காலாக³ருஸ்யாமா: காவே³தீரபூ⁴மய: |

இதி தே³ஸவிரோதி⁴ந்யா வாச: ப்ரஸ்தா²நமீத்³ரு³ஸம் || 3.166 ||

மது⁴ரத்பு²ல்லநிசலோ நிதா³கோ⁴ மேக⁴து³ர்³தி³ந: || 3.167 ||

ஸ்ரவ்யஹம்ஸகி³ரோ வர்ஷா: ஸரதா³மத்தப³ர்ஹிணீ |

ஹேமந்தோ நிர்மலாதி³த்ய: ஸரிஸிர: ஸ்லாக⁴யசந்த³ந: || 3.168 ||

இதி காலவிரோத⁴ஸ்ய த³ர்ஸிதா க³தி³ர்³ரு³ஸீ |

மார்க: ³ கலாவிரோத⁴ஸ்ய மநாகு³த்³தி³ஸ்யதே யதா || 3.169 ||

வீரஸ்ர்³ரு³ங்கா³ரயோர்பா⁴வௌ ஸ்தா²யிநௌ க்ரோத⁴விஸமயௌ |

பூர்ணஸப்தஸ்வர: ஸோ³யம் பி⁴ந்நமார்க: ³ ப்ரவர்ததே || 3.170 ||

இத்த²ம் கலாசது:ஷஷ்டௌ விரோத: ⁴ ஸாதூ⁴ நீயதாம் |

தஸ்யா: கலாபரிச்சே²தே³ ரூபஸாவிர்ப⁴விஷ்யதி || 3.171 ||

ஆதூ⁴தகேஸரோ ஹஸ்தீ தீக்ஷணஸ்ர்³ரு³ங்க³ஸ்தூரங்க³ம: |

கு³ருஸாரோ³யமேரணே நி:ஸார: க²தி³ரத்³ரும: || 3.172 ||

விரோதோ⁴ ஹேதுவித்³யாஸு ந்யாயாக²யாஸு நித³ஸ்ர்யதே || 3.173 ||

ஸத்யமேவாஹ ஸுக³த: ஸம்ஸ்காராநவிநஸ்வராந் |

ததா² ஹி ஸா சகோராக்கீ ஸ்தி²தைவாத்³யாபி மே ஹ்ரு³தி³ || 3.174 ||

காபி²லரத³த்³பூ⁴தி: ஸ்தா²ந ஏவோபவண்ர்யதே |

அஸதாமேவ த்³ரு³ஸ்யந்தே யஸ்மாத³ஸ்மாபி⁴ருத்³பா⁴வ: || 3.175 ||

க³திநர்யாயவிரோத⁴ஸ்ய ஸைஷா ஸர்வத்ர த்³ரு³ஸ்யதாம் |

அதா²க³மவிரோத⁴ஸ்ய ப்ரஸ்தா²நம் த³ர்ஸயிஷ்யதே || 3.176 ||

அநாஹிதா³ந்யோ⁵ப்யேதே ஜாதபுத்ரா விதந்வதே |

விப்ரா வைஸ்வாநரீமிஷ்டிமக்லிஷ்டாசாரபூ⁴ஷண: || 3.177 ||

அஸாவநுபநீதோ⁵பி வேதா³நதி⁴ஜகே³ கு³ரோ: |

ஸேவபா⁴வஸு³த்³த⁴:⁴ ஸ்ப²டிகோ ந ஸம்ஸ்காரமபேக்ஷதே || 3.178 ||

விரோத⁴:⁴ ஸகலோ⁵ப்யேஷ கதா³சித் கவிகௌஸலாத் |

உத்கர்மய தோ³ஷக³ணநாம் கு³ணவீதீ²ம் விகா³ஹதே || 3.179 ||

தஸ்ய ராஜ்ஞ: ப்ரபா⁴வேண தது³த்³யாநாநி ஜஜ்ஞிரே |

ஆத்³ர்ராம்ஸுகப்ரவாலாநாமாஸ்பத³ம் ஸுரஸாகி³நாம் || 3.180 ||

ராஜ்ஞாம் விநாஸபிஸுநஸ்சசார க²ரமாருத: |

து⁴ந்வந் கத³ம்ப்ரஜஸா ஸஹ ஸப்தச்ச²தோ³த்³க³மாந் || 3.181 ||

தோ³லாதிப்ரேரணத்ரஸ்தவதூ⁴ஜநமுகோ²த்³க³தம் |

காமிநாம் லயவைஷம்யாத்³ கே³யம் ராக³மவர்த⁴யத் || 3.182 ||

ஐந்த³வாத³ர்சிஷ: காமீ ஸிஸிரம் ஹவ்யவாஹநம் |

அப³லாவிரஹக்லேஸவிக்லவோ க³ணயத்யயம் || 3.183 ||

ப்ரேமேயோ⁵ப்யப்ரமேயோ⁵ஸி ஸகலோ⁵ப்யஸி நிஷ்கல: |

ஏகஸ்த்வமப்யநேகோ⁵ஸி நமஸ்தே விஸ்வமூர்தயே || 3.184 ||

பஞ்சாநாம் பாண்டு³புத்ராணம் பத்நீ பஞ்சாலகந்யகா |

ஸதீநாமக்³ரணீஸ்சாஸீத்³ தை³வோ ஹி விதி⁴ரீத்³ரு³ஸ: || 3.185 ||

ஸப்³தா³ர்ந்தாலங்க்ரியாஸ்சித்ரமார்கா: ³ ஸுகரது³ஷ்கரா: |

கு³ண தோ³ஷாஸ்ச காவ்யாநாமிதி ஸங்க்ஷிப்ய த³ர்ஸிதா: || 3.186 ||

வ்யுத்பந்நபு³த்³தி⁴ரமுநா விதி⁴த³ர்ஸிதேந

மார்கே³ண தோ³ஷகு³ணயோர்வஸவர்திநீபி: ⁴ |

வாக்³பி: ⁴ க்ரு³தாபி⁴ஸரணே மதி³ரேக்ஷணாபி⁴-

ர்த⁴ந்யா யுவேவ ரமதே லப⁴தே ச கீர்திம் || 3.187 ||

இத்யாசார்யத³ண்டி³ந: க்ரு³தௌ காவ்யாத³ர்ஸே த்ரு³தீயோ பரிச்சே²த:³ ||

Kavyadarshah by Dandin

pdf was typeset on September 6, 2025

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

